

Reformierakond ei looda Savisaart võita

Reformierakonna linna-peakandidaat Valdo Randpere võtab parteile realistliku eesmärgi: kohalikel valimistel Tallinnas Keskerakonna järel teine tulemus. lk 4

Mida õpetas meile luureskandaal?

Julgeolekuekspert Eerik-Niiles Kross rõhutab riigireeturi tabamist ja luureskandaali analüüsides, et kogemustest saab õppida, kuid usaldusväärsust mitte. lk 10

Suurbritannia terroriseadused ähvardavad vaba ajakirjandust

Guardiani peatoimetaja Alan Rusbridger kirjeldab, kuidas Edward Snowdeni materjalide avaldmine viis selleni, et valitsusagentide silma all tuli Guardiani toimetuses hävitada arvuti. lk 9

Eesti parim golfimängija

Mark Suursalu tõusis Skandinaavia liigas 23. kohale, edasised eesmärgid on mängida Challenge Touril ja pääseda 2016. aastal Rio de Janeiro olümpiale. lk 16

Eesti Päevaleht

HIND EESTIS 1,15 EUROT | VÄLISMAAL 2,10 EUROT | NR 161 | KOLMAPÄEV, 21. AUGUST 2013

ajaleht.epl.ee

Foto: Delfi

Williamsi esinemine ehapunas andis rahvale pidutunde

Eile õhtul, Eesti Vabariigi taasiseseisvumise aastapäeval esines Tallinna lauluväljakul kauaoodatud Briti popartist Robbie Williams.

Eile õhtul, Eesti Vabariigi taasiseseisvumiseaastapäeval esines Tallinna lauluväljakul kauaoodatud Briti popartist Robbie Williams. *Live*, mida võib nimetada ka Williamsi kontsertfilmi võteteks, tõi lauluväljaku servadeni inimesi täis. Staari etteaste algus oli ajastatud ehapuna ajaks. Intro lõppedes astus lavale Williams, kes tutvustas end viisakalt ning alustas palaga „Let me Entertain You”

kahetunnist sõud. Ja pani rahva kohe kaasa plaksutama. Sädelevas sabakuues Williams pakkus läbilõiget oma repertuaarist, hoides publikut peos pigem oma laulude äratundmist tekitavate meloodiate kui sõu kellade ja viledega. Williams ei öelnud laval Estonia, vaid Eesti ja teenis sellega lisakiiduavaldusi. Pakkudes kokkuvõtteks tasemel sõud, tõestas Williams, et on maailmaklassi meelelahutaja.

Kontserti väisas plejaad kohalikke tähti ja tähekesi Koit Toomest Anne Veski ja Jüri Naelani. Williamsi vastuvõttu Eestis võib nimetada lausa kuninglikuks, oma käe surusid talle eile pihku nii president Toomas Hendrik Ilves kui ka linnapea Edgar Savisaar. Savisaar iseloomustas Williamsit muuhulgas kui „vahetut ja endast kõike andvat meelelahutajat”. Esialgsetel andmetel müü-

di Williamsi kontserdile 60 000 piletit. Juba paar-kolm tundi enne kontserdi algust võis mööda Narva maanteed näha hulgi lauluväljaku poole liikuvaid inimesi, kelle hulgas oli ka palju põhjanaabreid. Viimati oli taolist rahvaste liikumist märgata enne Metallica 2006. aasta suurkontserdi, mida külastas toona 45 000 muusikahuvilist. **• Mart Niieste ja Publik**

Tallinn tahab tänavaremondi riigi kaela anda

Linn on välja mõelnud ja neljapäeval linnavolikogus arutusele tulevasse eelnõusse kokku kogunud 12 meetet, mis peaks järgmise viie aasta jooksul tänavate seisu parandama. Paraku sõltub kaheteistkümnest meetmest viie elluviimine kas osaliselt või täielikult riigist.

Linn on valmis heldelt riigile „annetama” ligi 1,2 miljonit ruutmeetrit tänavaid. Majandus- ja kommunikatsiooniministeeriumi (MKM) nõunik Rasmus Ruuda tõmbab linna unistusele kriipsu peale. „Tänase seisuga on riik valmis n-ö üle võtma 0 km Tallinna tänavaid,” ütles Ruuda.

Majandusministeerium osutab ka, et sellises mahus omavalitsuse ülesannetesse sekkumine oleks autonoomia rikkumine, mida enamik teisi omavalitsusi ei sooviks.

Teiseks tahab Tallinn keelata osal tänavast naastrehtide kasutamise, kuid tegelikult pole omavalitsusel

mingit võimu rehvikasutust kuidagi reglementeerida. Majandusministeerium seda ei poolda. „Naastrehtid on eelkõige kõrvalmaanteedel ja omavalitsuste maanteedel liiklejatele talvel kindlasti turvalisemad, sõnas Rasmus Ruuda. lk 2-3.

Teeremondi raha on aasta-aastalt vähenenud.

Foto: Vallo Kruuser

H&M hinnad on odavad Bangladeshis õmblejate viletsuse hinnaga?

Septembris Tallinnas avatavates H&M-i poodides müüdavate rõivaste hinnad on taskukohased isegi eestlaste jaoks.

H&M tunnustab, et hinnad hoitakse madalad „õigetelt turgudelt kokkuostmisega”.

„Õiged turud” on Bangladeshis hiigelvabrikud, kus õmblejad teenivad u 28-eurost kuupalka. lk 12

JUHTKIRI

Kogu rahva püha

Eesti Vabariigi taastamisest on möödunud 22 aastat. Massiline osavõtt Tartu öölaulupeost „Järjepidevus” näitas, et vähemasti hea ilma, tasuta sissepääsu ja võimsa staaridenimistuga läheb iseseisvuse taastamise tähtpäev Eesti inimesele siiani vägagi korda. Kogu Tartu paistis 19. augusti öhtul seitsmest üheksani liikuvat ainult ühes suunas – lauluväljaku poole.

Kunagi 1990. aastate algul ja veel keskpaigaski ilmutatud kõhklused, et kas ikka sobib 20. augustit tähistada ja ega see viimati rõõvi 24. veebruarilt tema pühaduseoreooli, on kindlalt seljataha jäänud. 20. august on muutunud suureks ja tugevalt juurdunud tähtpäevaks ning üksikud kemplused „edgaripäeva” ning selle ümber, kes oli minevikus suurem tegija, on praeguseks pisenenud. See on kogu rahva püha. Jõulisemad järjepidevuslased on oma kõhklused ületanud, kleepides öölaulupeole (mis oli ju algselt pigem Rahvarinde märgiga üritus) peale oma „Järjepidevuse” märgistuse. Veidi irooniliselt vaadates

Omariiklusest

Ükski senine saavutus ei tee Eesti iseseisvust veel enesestmõisteta-vaks.

paistab, et sellise teoga on 20. augustist saanud eri survegruppide silmis piisavalt košser püha. Iseseisvumine ja omariikluse teke polnud üksiksündmus, õigem on seda vaadelda protsessina. 20. augustist alates alates hakkasid välisriigid Eestit tunnustama. Sinnamaani

olid Eesti deklaratsioonid jäänud suuresti ühepoolseteks, sealt edasi aga anti meile üha rohkem neid õigusi, mida teistele riikidele. Ja sellele pühale annab läheduse mõõdet juurde tõsi, et nii paljud mäletavad tollaseid aegu vahetult. 24. veebruar on küll kõigutamatult tähtis daatum, aga daatum, mis ei paku ajaloolise kauguse tõttu publikule vahetut mälestust.

22-aastane Eesti taasiseseisvumisperiood on teinud temast Euroopasse lõimunud ja parimate saadaolevate julgeolekutagatistega riigi. Meie elatustase ja tänavate ilme on 22 aastaga meeletult paranenud. Eestlaste reisimisvõimalused on mõõtnatult avardunud. Me suudame pidada üht väiksemat eraldiseisva kultuuriga rahvusriiki kogu maailmas. Kuid see ei tähenda, et iseseisvus ja omariiklus oleks midagi enesestmõistetavat. Kriisid ja kataklüsmid pole maailmast kuhugi kadunud, me pole ajaloost puhkust võtnud. Väikeriigi eksistents võidakse ikka kahtluse alla seada. Ja ainus, mille me selle vastu panna saame, on meie enda soov seda riiki alles hoida. •

REPLIIK

Bussireisija nipid

Mie pealinnas on linnaliinibussidega sõitmine omaette oskus. Mõned nipid uutele pealinlastele: oluline on teada, millisest uksest siseneda, kui tahad muga-vat, altpoolt toetatud reisi. Öhtul eest, et vältida ebameeldivaid purjutajaid ja ülelõhnastatud indiviide, päeval tagant, et teha ruumi lapsevankritele ja vanematele kodanikele.

Teiseks tasub ennast rohekaardiga tuvastamiseks joondada peatuses paremale poole ust (üldiselt asuvad armastatud validaatorid just seal). Kui keegi laseb oma imelisest mobiiltelefoni kõlarikesest valjult muusikat, koonda koos teiste reisijatega pahameelt näitav pilk süüdlase peale, kes tõenäoliselt ei lase ennast sellest häirida. Need on mõned bussisõidu eripärad Tallinnas. Millegipärast jätab paljusid inimesi bussi astudes kultuur maha. **• Aksel Lõbu**

Lk 10 Eerik-Niiles Kross: Eesti on Ida-Euroopas ainsana suutnud tuvastada oma eriteenistustes Vene spioone

UUDISED

VARAHOMMIKUL PÄÄSTETI LÕUNA-EESTIS KAKS UPPUJAT

Eile hommikul said päästjad teate uppumisoshus inimestest Tartus ja Võrus. Kella poole viie ajal hüüdis Tartus klubi Atlantise juures jões naine appi. Päästjad töid ta viimasel hetkel kaldale. Tund aega hil-

jem teatati, et Võru Tamula järve on ujuma läinud mees, kes pealt-nägijate arvates ei suuda tagasi ujuda. Päästjad tõmbasid joobetunnustega mehe mootorpaati ja töid kaldale. **Delfi**

Foto: Raigo Pajula / EPL-i arhiv

Tallinn annaks riigile lappida 75 kilomeetrit tähtsaid tänavaid

Tallinna volikogu hakkab homme arutama tänavate olukorra parandamise viie aasta plaani. Ettepanekud on aga juba ette ebatõenäolised, sest nõuavad tegusid peamiselt riigilt, mitte omavalitsuselt.

Urmas Jaagant
 urmas.jaagant@epl.ee

Tallinna tänavaid, mis sulasid kevadel lume alt välja täiesti katastroofilises seisus, on mõni veel sügise eelgi korda tegemata. Seni pole linn selgitanud,

millal ja kuidas need tänavad korda saavad. Nüüd on lootust, et linn on valmis sellele küsimusele vastama rohkem kui senine „teeme olemasoleva eelarve piires kõik, mis võimalik”. Homme hakkab linnavalikogu arutama eelnõud, mis

kannab pealkirja „Tallinna teede seisundi parandamine aastatel 2013–2018” ja mille on kokku pannud Tallinna kommunaalamet.

Pealkirjast võiks järeldada, et eelnõus on konkreetne plaan, kuidas viie aastaga

remondiga rajale tagasi saadakse. Päril see paraku ei ole. Linn on välja mõelnud ja eelnõusse kokku kogunud 12 meetet, mis peaks järgmise viie aasta jooksul tänavate seisust parandama. Kui kõik meetmed kokku võtta, on

GAZPROM NEFT OSTIS EESTI PUNKERDAMISFIRMA

Vene firma Gazprom Neft ostis firma Baltic Marine Bunker, mis on Eesti üks suurim punkerdamisteenusid ehk laevade vedelkütuse, õli ja määrdeainetega varustamist pakkuv ettevõte, mis müüb

ka laevakütuseid. Tehingu hind ei avalikustatud. Gazpromneft Marine Bunker kavatseb suurendada laevakütuste realiseerimise iga-aastast mahtu Tallinna sadamasse kuni 270 000 tonnini. **ERR**

PRESIDENT TÄNAS 1980. – 1990. AASTATE AJAKIRJANDUST

Toomas Hendrik Ilves tänas eile Eesti ajakirjanikke, kes andsid 22 aastat tagasi inimestele usku ja lootust, olid innustajad ja ühendajad. Nende hääli ja sõna kinnitas, et ka kõige traagilisematel

päevadel ei olnud Eesti ära võetud. Ilves andis tüki 1991. aastal Toompead kaitsnud kivirahnust Eesti Raadio ajakirjanikule Riina Eentalule ja tema tollasele kolleegile Erki Berendsile. **EPL**

Täna digilehes

●●● Teadlane Aro Velmet alkoholitootjatest ja rahvuskultuurist
●●● David Cameron ja Stephen Fry arutlesid Vene geiõiguste üle

selge, et tegelikult ei ole selle eelnõu puhul tegu linna plaaniga parandada tänavate olukorda: 12 meetmest viis sõltub kas osaliselt või täielikult riigist. Seega – kui mõni meede on viie aasta pärast ellu viimata, on võimalik viidata riigi osavõtmatusale. Ettepanekutest saab aga aimu, kuidas sooviks Tallinn lahendada tänavaukude mure.

Eesti Päevaleht on kirjutanud, et kui linn ei suuda kas või suuremate magistraalide hooldamise ja remondiga ise hakkama saada, võiks Soome eeskujul anda need tänavad, mis jätkuvad linna piiridest väljaspool riigimaanteeena, riigi hoole alla. Maanteeamet on möönnud, et see nõuaks ühest küljest õiguslike küsimuste lahendamist ja teisalt maanteeametisse vastavate spetsialistide palkamist. Teadupärast on linnatänavate remontimine maanteedest oluliselt keerulisem, kuna liiklus on ülitihed ja teedused ja -pealsed kommunikatsioonid keerulised.

Eelnõust on näha, et Tallinnale magistraalide hooldamisest loobumise idee meeldiks.

Linnal ei ole tegelikult hoobasid, et naastrehvide kasutamist kuidagi piirata.

Kohe nii palju, et linn on valmis heldelt riigile „annetama” ligi 74 kilomeetrit ja 1,2 miljonit ruutmeetrit tänavaid. Kilomeetrid kogunesid lihtsalt, linn liitis kokku üheksa Tallinna linna piires asuvat riigimaantee pikendust, nagu näiteks Männiku tee, Paldiski maantee, Peterburi tee, Pärnu maantee, Rannamõisa tee jt ning lisas neile kolm maanteelt sadamasse suubuvat juurdepääsuteed: Piritä tee, Merivälja tee ja Narva maantee.

Linnaplaneerimine riigile

Majandus- ja kommunikatsiooniministeeriumi (MKM) nõunik Rasmus Ruuda laseb selle linna unistuse põhja. „Linn teab väga hästi, et ühegi riikliku tasandi strateegia, tegevuskava või seaduse eelnõu kohaselt pole sellises ulatuses kohalike omavalitsuste varade ja kohustuste ülendmist riigile planeeritud,” ütles ta. „Seega: tänase seisuga on riik valmis n-ö üle võtma null kilomeetrit Tallinna tänavaid.”

Ruuda sõnul oleks suure hulga tänavate hooldamise ülevõtmine omavalitsuse autonoomiasse tungimine. Kuigi enamikul kohalike omavalitsuste teedel on põhimõtteliselt riigimaantee pikenduse funktsioon, on neil teedel suuresti kohaliku elu ja liikluse korralduse ülesanne. „Näi-

teks peaks siis riik võtma üle linnaplaneeringute prioriteetide seadmise, ehitusprojekti- de kooskõlastamise, otsustama linna tänavate äärde jäävate või ehitatavate kaubanduskustude, kohaliku tasandi avaliku teenust osutavate asutuste ja ettevõtete, lühustusasutuste ja ka kohalike elamute ligipääsulahendused,” loetles Ruuda.

Teisisõnu peaks maanteeamet sekkuma linna elu juhtimisse sellisel määral, mis oleks vastuvõetamatu enamikule kohalikest omavalitsustest.

Naastrehvid alt ära?

Teiseks tahab Tallinn, et riik piiraks naastrehvide kasutamist. „Eesmärgiks on naastrehve kasutatavate autode hulga vähendamine, piirates sel moel ka naastude põhjustatud tahketest osakestest koosneva õhusaaste sissehingamist tänavahust,” selgitab eelnõu seletuskiri meedet veidike pikemalt.

Kuigi eesmärk kõlab väga otsekoheselt, ei ole linnal tegelikult hoobasid, et naastrehvide kasutamist kuidagi vähendada, keelamisest rääkimata. Taas tuleb hüüda riigi poole. Selleks, et veeenda riiki naastrehvide kasutamist vähendada, on linnavalitsus tõlkinud eesti keelde Soome naastrehvide teemalise uuringu ja selle ka MKM-ile saatnud.

MKM ei ole ka siin linna-le vastu tulemas. Tänavate riigi hoole alla andmise kõrval liigitab Ruuda ka naastrehvide kasutamise piiramise mõtte „tehtud-mõeldud” ideede kategooriasse.

Nimelt on naastrehvide kasutamise lubamisel lähtutud kogemustest meie kliimatingimustes. „Naastrehvid on eelkõige kõrvalmaanteedel ja omavalitsuste maanteedel liiklejatele talvel kindlasti turvalisemad,” sõnas Ruuda. „Neist on palju abi ka jäätunud bussipeatusest liikuma saamisel, enne jäist ristmikku pidurdades või kiirendades.”

Omavalitsustele kuuluvaid teid ja tänavaid on üle 40 000 kilomeetri ning hinnanguliselt on nende talvine seisukord Ruuda andmetel sarnane riigimaantee omaga. „Seega on kõige madalamatele nõuetele vastavaid tänavaid Eestis ligi 37 000 kilomeetrit ning suuremal osal Eesti teedest ja tänavatest on talvistes tingimustes naastrehvide lubamine vajalik.”

Veel plaanib linn ilmselt laiendada juba kasutusel olevat teede säästmise võtet, milleks on raskeveokite suunamine kindlatesse tänavakoridoridesse. „Teede katendite kulumise ja deformatsioonide vähendamiseks on võima-

lik rakendada rasketranspordi suunamist tänavatele, mis on ehitatud suuremale koormusele vastuvõetavaks,” seisab eelnõus. „Näha ette raskeveokite radadele eraldi tänavakonstruktsiooni projekteerimine ja ehitamine, piirates raskeveokite liiklust teistel radadel.” Kui palju selline eritänavate ehitamine maksma võiks minna, linna eelnõusse kirja pandud ei ole.

Ülejäänud meetmed homme volikogus arutlusele tulevas eelnõus on esiletoodutest veelgi rohkem riigist sõltuvuses. Näiteks teede korrashoiu finantseerimise mudeli väljatöötamine ja transpordi valdkonna välisrahastusega projektide käivitamine juhul, kui riik aitab linnal tasuda omafinantseeringut ja maksab käibemaksu tagasi. Seega ei tähenda tõenäoliselt volikogus vastu võetav otsuse eelnõu tegelikkuses ilmselt tänavate olukorra olulist paranemist.

Tallinna kommunaalameetil ja selle valdkonna eest vastutaval abilinnapeal ei olnud esmaspäeval võimalust Eesti Päevalehe küsimustele vastata. ●

Busside eelisõigus ja trammitee lennujaamani

Tallinn ja majandusministeerium on alla kirjutanud koostöö memorandumile, millega lepitakse kokku, milliseid pealinna transpordiprojekte kavatsetakse 2014–2020 Euroopa Liidu toetusfondide rahaga ellu viia. Memorandumis on esile toodud kaheksa suurt projekti. Nende hulgas on näiteks Tallinna Vanasadama ühendamise kesklinnaga, kusjuures kaalutakse trammivõrgu pikendamist sadamani, raudteepeatuste ühendamine kohaliku liiklusega, mis peaks juurde tooma uusi peatusi, ning trammiihendus lennujaamaga.

Veel on projektide nimekirjas Gonsiori tänav rekonstrueerimine koos ühistranspordi korraldamisega nii, et Laagna tee ja Tallinna kaubamaja vahelises ühenduses eraldaks ühissõidukid muust liiklusest.

Hakatakse analüüsima uute keskkonnasäästlike sõidukite soetamise võimalusi, sealhulgas gaasibusside ostmist ja kiirbussiliinide rakendamise võimalusi.

Loomulikult on nimekirjas Tallinna liiklusõnnetuste pesa, Haabersti ristmik. Selle rekonstrueerimisel luuakse ühissõidukitele eelisõigus ühissõidukite radade väljaehitamisega. Linn alustaks projektiga ja riigiga koos kaalutakse välisvahendite kaasamise võimalusi.

Fotod: Veiko Vares

Räsitud Blue Sirius jõudis sadamasse

Päästetöö. Eesti vanim purjekas Blue Sirius tõmmati eile Aegna lähistelt madalikult välja ja pukseeriti pontoonidele toetades Noblessneri sadamasse.

Laeva omanike esindaja Peeter Kruusvall ütles, et hea-

de ilmade tõttu viidi laev otse Noblessneri sadamasse, kus on selle remontimiseks paremad tingimused. Kui laev on dokis, siis hinnatakse selle kahjusid ja hakatakse otsima võimalusi laeva parandamiseks.

Eile kella kolme paiku jõudis

purjekas kai äärde, Kruusvalli sõnul seda eile veel parandustöödeks dokki ei tõmmatud.

Blue Sirius jäi Aegna lähedal madalikule 9. augustil teel Tallinnast Viinistusse. Pardal oli 11 inimest, kes pääsesid vigastusteta. Delfi

Riigi Kinnisvara

EHITUSTÖÖDE KONTSESSIOONI TEADE

Suur-Ameerika 1 ehitustööde kontsessioon

Riigi Kinnisvara AS soovib leida koostööpartnerit, kes ehitab valmis ja annab üürile Tallinnas Suur-Ameerika 1/ Väike-Ameerika 2 kinnistule (registriosas number 150601, katastritunnus 78401:109:0210, pindala 9714 m², sihtotstarve ühiskondlike ehitiste maa) hoonestusõiguse alusel püstitatavad büroohooned koos maa-aluse parklaga.

Hoonestusõigus seatakse 50 aastaks ja üürileping sõlmitakse 10 aastaks.

Riigihange „Suur-Ameerika 1 ehitustööde kontsessioon” on avaldatud riiklikus riigihangete registris, hanke viitenumber on 145353.

Taotluste esitamise tähtaeg on 11.10.2013 kell 10:00.

Valdo Randpere: Reformierakonna võit on tulla Tallinnas teiseks

Intervjuu

Urmas Jaagant
urmas.jaagant@epl.ee

**Reformierakonna linna-
pea kandidaadi Valdo
Randpere sõnul on vajalik,
et ministrid kandideerik-
sid volikokku.**

**••Miks te kandideerisite Re-
formierakonna Tallinna linna-
peakandidaadiks?**

Kui lähed poliitikasse, siis peab olema valmis kandideerima eri kohtadele ja pead proovima kohale pürgides rahva usaldust saavutada. Olen kandideerinud Tallinnas volikogu liikmeks, kuhu ma sain, riigikokku, kuhu ka sain. Nüüd tahan Tallinnas uuesti volikokku kandideerida, aga seekord linnapeakandidaadina.

Mingi edasiminek püüdlus isiklikust seisukohast on üks asi, aga teisalt ma arvan, et Tallinnas on asjad vales ti. Mitte sellepärast, et kuulun Reformierakonda, vaid ma lihtsalt leian, et linnas on paljud asjad valesti ja neid võiks teha teismoodi, võiks teha paremini. Ning mina ja minu erakond suudaks seda.

••Kas te soovisite ise kandideerida või soovitati teil?

Ma ei hakka rääkima, et olin küünne ja hammastega kinni ja nõudsin, et pean saama sellele kohale. Kuna ma olen Tallinna piirkonna juht, siis see käib asja juurde, et peab valimistel olema valmis esinumber olema. Keegi ei saa kedagi muidugi sundida, peab ikka ise tahtma, aga ma olen valmis ka kellegi teise poolt olema, kui ma oleks näinud paremat kandidaati.

**••Üldiselt ongi nii, et piirkonna esimees on ka linna-
peakandidaat. Teil käis era-
konnas enne otsust veel väike
n-ö sõelumine. Milleks see, kui
nüüd on ikkagi piirkonna esi-
mees linnapeakandidaat?**

Eesmärk oli leida parim kandidaat. See, et piirkonna juht on sellele kohale parim, pole kivisse raiutud. Ma olen kuulnud hinnanguid, et väljastpoolt vaadates tundus kõik mäng (viitab sisevalimistele – toim) ja nii edasi, aga ma olen ise üks nendest, kes rääkis Jürgenile [rahandusminister Jürgen Ligi] augu pähe, et ta osaleks linnapea tuuril.

••Ligi ju lõpuks ei osalenud. Tuuriüritustel osales. Mingil hetkel ta taandas oma kandidatuuri, aga Jürgenil, kes oli alguses väga raskesti äraräägitanav, et vahepeal sära silmades, et temast võiks saada samasugune linnapea, nagu ta on

rahandusminister. Karm linnapea. Aga ei läinud nii.

••Kui palju teid häirib, et juba rohkem kui nädala räägitakse kõigist teiste erakondade linnapeakandidaatidest kui teise ešeloni poliitikutest?

Mingil määral muidugi häirib. Kui ma vaatan, kes on ütlejad, siis mõtlen, mis õigus on neil kategoriseerida teisi inimesi esimese ja teise sordi rahvaks. Eriti, kui muu jutt sinna juurde on nii rumal – kuidas meie erakond on juba alla andnud, ei loodagi valimisi võita. See on jama.

Reformierakond ei ole kunagi mõelnud ega öelnud, et nendel kohalikel valimistel Tallinnas saame suurimaks erakonnaks. Oleme täitsa kindlad, et vaadates siinseid valijaid ja rahvuslikku koosseisu, saab Keskerakond suurimaks erakonnaks ka pärast neid valimisi. Me ei ole kunagi arvanudki, et saame suurimaks. Me tahame saada suuruselt teiseks, teha parima tulemuse, mille kunagi teinud oleme, ja tahame, et linnavalitsus muutuks. Siis me oleme valimised võitnud.

••Teil on siis üsna raske kandideerida linnapeaks, kui tegelikult teate, et linnapeaks ei saa...

Kuidas nii, et ma ei või saada linnapeaks? Täitsa võimalik on stsenaarium, et kolm erakonda, mis saavad volikokku peale Keskerakonna, suudavad kokku leppida, et erakond, kes enim hääli kogub,

absoluutse häälteenamusega Keskerakonnast – selles olukorras on opositsioonil väga raske midagi teha. Teine probleem on, et selle valimistsükli jooksul ei unune kellelgi, mida sotsid pärast 2009. aasta valimisi tegid, kui läksid Keskerakonnaga koalitsiooni.

••Aga see ei sega opositsioonil pakkumast ideid, mida ka praegu palju ei tule.

Neid pakutakse. IRL-i ja Reformierakonna vahel on küllalt palju koostööd, aga sotside puhul on palju segadust sellega, et volikogu aseesimees on endiselt SDE-st ja inimesed mäletavad lubadusi. Kui neli aastat saab mööda, alustame puhtalt lehelt.

••Reformierakonna Tallinna valimisnimekirjades viies on minister esinumber, kahes on riigikogu liikmed. Kas usute, et justiitsminister Hanno Pevkur läheb linnavolikokku?

See on igivana küsimus. Need, kes on praegu ministrid, ei räägi, et kohe, kui valituks osutuvad, lähevad volikokku. Nad ei peta valijaid.

Küll aga osalevad nad juba sellepärast, et nad on tuntud, respektieritud poliitikud – miks ei võiks nad osaleda ja oma erakonnale hääli tuua? Kahe aasta pärast ei tea keegi, kas nad on ministrid või on äkki volikogu liikmed. Neil on see koht olemas, neil on siis võimalus minna. Sa nõuad praegu, et kõige paremad ja tugevamad kandidaadid ei osaleks kohalikel valimistel.

••Aga kui ma tahan valida näiteks Keit Pentus-Rosimannuse volikokku, siis olen üsna pettunud, kui ta ei lähe.

Kahe aasta pärast võib-olla juba läheb.

••Ma ei taha kahe aasta pärast, kui ma valin teda praegu valimistel.

Vahepeal ei ole valimisi. Siis ära vali Pentust, kui sa nii leiad, et ta tõenäoliselt ei lähe. Vali siis nimekirjast kolmas või neljas. Hääleta tema poolt.

••Aga miks ei või siis need kolmandad olla esinumbri ja saada rohkem tähelepanu, kui nemad tahavad realselt volikokku saada, mitte omale varutöökohta?

Juba praegu te urisete, et linnapeakandidaat on teise ešeloni poliitik, ei ole minister. Nüüd sa paned mulle ette, et võtke kõik ministrid valimisnimekirjades ära. Siis te hakkate ütlema, et kes need on, ma ei tunne neid inimesi. Ma kuulasin mingit raadiosaadet, loeti ette: „Hanno Pevkur, keegi Örne Pillak.“ Örne on praegu neli fraktsiooni juht – mis suhtumine see selline on? Keegi Örne Pillak... Ta on number kaks Nõmmel.

••Miks neid siis ei tunta?

No see on hea küsimus, millel pole lühidat vastust.

••Kui Örne Pillak oleks esi-

Tallinna linnapeakandidaat Valdo Randpere kinnitab: ta ei lubaks kuskil, et tuleb Tallinnas valituks osutununa kindlasti riigikogust ära. See olevat petmine.

Fotod: Martin Dremljuga

number, saaks ta võib-olla rohkem tähelepanu.

Ma arvan vastupidi: räägitaks, miks te tema panite, keegi ei tunnegi ja nii edasi. Aga ma arvan, et inimesed ei peaks tundma end petetuna. Kui ma ütleks kuskil kohtumisel, et kui osutun valituks, siis kindlasti kohe tulen riigikogust ära, siis see oleks petmine. Mina ütlen: kui osutun valituks ja võin saada Tallinna linnapeaks, siis ma lähen riigikogust ära. Kui seda võimalust ei teki, olen riigikogus edasi.

••Programm on teil hea lubada: esimeseks te valimisrallis ei tule, ei kavatsegi Keskerakonda lüüa...

Näed, uuesti, sa ei usu seda...

••Kui te neid lööte, peate tegema koalitsiooni kolme peale, mis tähendab, et teie lubadustest jääb alles umbes kolmandik.

Nüüd lähme tagasi – ma ei hakkagi küsimusele vastama, räägin uuesti. Eelmistel valimistel sai Keskerakond absoluutse enamuse, sest oli olnud pronksiöö ja 2009. aastal tõusis järsku valimisaktiivsus valdavalt venekeelse elanike hulgas. See tõi sellise enamuse, mida nad ei olnud kunagi varem saanud ja ma ei usu, et enam ka saavad.

Aga kui sa nüüd ütled, et meil on hea lubada, siis võtame lubadused ette ja ütle üks asi, millel ei ole katteallikat. Me oleme valmis kõik need täitma, kõigil neil on rahaline kate. Ma olen ka erakonnas sees mitu korda öelnud, et see on meie nõrkus ja tugevus, et me taha anda populistlikke lubadusi. ●

Tallinna teema on koostöö riigiga

Valdo Randpere sõnul on vara rääkida veel valimiste peateemadest Tallinnas. „See on ajakirjanduslik etteheide, et kõik on nii loitud, keegi on alla andnud. Suvi on alles, eile [üleile] oli öölaulupidu, täna [eile] on vaba päev. Ega ei saa eeldada, et keegi teeb terve suve läbi kampaaniat,” sõnas ta. Kampaaniad hakkavad tema sõnul septembris ning siis on ka näha, mida peetakse oluliseks.

„Meie programme on kindlasti kohalikud teemad, lisaks need, mis puudutavad koostööd riigiga. Me ei tahaks riigile vastanduda. Riigi suurima omavalitsuse teema võiks olla see, et koostöö riigiga on parem,” ütles ta.

Millal programme näha saab, Randpere täpselt öelda ei osanud. „Need on sisuliselt valmis, aga hakkavad välja tulema kampaania algusega. Meil ei ole kuupäeva, millal kampaania algab,” lisas ta.

FAKTO AUTO
Nissani keskus juba 23 aastat.

- Peatoetaja

*Tule proovi Fakto Auto's elektriautot
Nissan Leaf ja võida endale lahe
linnaratas!*

Lisainfo:

www.faktoauto.ee

Fakto Auto Tallinna Rahvasõit

*Ära maga aasta vingemaid
spordiüritusi maha!!*

*Start 25.08
Vabaduse
väljakult!*

*Igale osalejale
Eckerö Line'i
kinkekaart!*

Distsid:

Matk - 26 km

Lühike - 48 km

Pikk - 93 km

*Info ja
registreerimine:*

www.aerobike.ee

*Peale sõitu
Ott Leplandi
kontsert!*

EuroPark FILTER

Riik tahab üldkasuliku töö aega poole võrra vähendada

Osa ajast võiks kuluda töö tegemise asemel sotsiaalsete oskuste programmide läbimisele.

Kelli Seiton
kelli.seiton@epl.ee

Ühel Kristiine linnaosa korvpalliväljakul askeldasid rehade ja harjadega kolm meest. Neist kõige vanem selgitas, et nad teevad üldkasulikku tööd (ÜKT). Tema ise sai karistada joobes juhtimise eest, töötunde tuleb kokku pea 1400. „Meil oli pidu ja läksin jääknähtudega rooli. Mul on siiralt kahju. Aga ausalt, enam ma seda (ÜKT-d) teha ei tahaks,” rääkis ta. Viimane aasta on tal möödunud täiskohaga töö, pere ja ühiskondliku töö vahet joostes – igal kuul peab üldkasulikku tööd tegema 12 päeva. Raske on, aga saab hakkama, nentis ta.

Justiitsministeerium tahab nüüd ÜKT pikkust lausa poole võrra lühendada, mis langetaks 1400 töötundi 700-le. Vastav ettepanek on tehtud karistusseadustiku muutmise eelnõusse, mis praegu näeb ette, et maksimaalselt saab väärteto puhul karistada kuni 60 ning kriminaalasja puhul kuni 1460 ÜKT tunniga. Ministeeriumi kriminaalpoliitika osakonna analüüsitalituse nõunik Jako Salla ütles, et praegu on tihti nii, et kuna ÜKT tundide arv on suur, takistab karistus õiguskäitluse elamist ja täistööajaga tööl käimist. Salla lisas, et muu maailmaga võrreldes tehakse meil ÜKT-d üsna pikalt – meie keskmine tundide arv on paljudel, näiteks Rootsi ja Taani maksimum ehk 240 tundi. Soomes tehakse aga maksimaalselt 200 tundi.

Aeg osalemiseks

Ettepaneku järgi väheneks töötundide arv kriminaalasjades sotsiaalprogrammides osalemise aja arvelt. Praegu lisanduvad nii see kui ka kriminaalhooldajaga kohtumine kriminaalasja süüdlase ÜKT tundidele. „Me loome võimaluse, et inimesel oleks aega osaleda sotsiaalprogrammides. Paljudes teistes riikides asendab see (sotsiaalprogramm – K. S.) täielikult ÜKT-d,” põhjendas Salla. Kõnealusel programmid on näiteks viha ohjamise, liikluses käitumise teemadel või ka nn eluviisitreening sõltlastele.

Justiitsministeeriumi ettepanekutes on ka punkt, mis annaks kohtutele kriminaalasjade puhul suurema kaalutusõiguse juhul, kui inimene hoiab ÜKT-st kõrvale. Seadus näeb ette, et kui ÜKT tegija seda ei tee, suunab kohus ta pärast esimest hoiatust tagasi aresti või vanglas-

Eldar (paremal) valis aresti asemel liiklusrikkumise karistuseks ÜKT, kuna seda sai teha kodu lähedal. Mees rõhutas lisaks, et on perekonnainimene ja enam alkoholihoobes rooli ei istu.

Foto: Rauno Volmar

Tihti on, et ÜKT tundide arv on nii suur, et selle kõrvalt ei jõua täiskohaga tööl käia.

Üldkasuliku töö läbimine võib juba paari aasta pärast poole hõlpsam olla.

se. Ettepaneku järgi võiks kohus patustaja aga ka uuesti ÜKT-le suunata. „Meie ettepanek on süsteem paindlikumaks teha, et kohus saaks uuesti kaaluda, kas ÜKT oli õige variant. Inimestel on erinevaid põhjuseid, miks nad pole tööd ära teinud,” rääkis Salla.

Kui kõik need ettepanekud riigikogus ka läbi lähevad, võibki ÜKT läbimine juba paari aasta pärast poole hõlpsam olla ning inimesi aresti asemel karistust kand-

ma meelitada. Juba 2009. aastal näitas ministeeriumi kuriteoohvrite uuring, et lausa 57% vastanutest eelistab karistustena just ÜKT-d.

Arvu kasvu lubab ka see, et möödunud aasta algusest alates saab peale kriminaalasjade määrata üldkasulikku tööd ka väärteto eest. Viimaseid määrati esimesel aastal 485, tänava aga juba poole aastaga 535. Samal ajal näitab statistika, et kõik patustajad ei täida määratud töökohustust, kuigi on selleks ise nõusoleku andnud. Väärtegude puhul ei täitnud möödunud aastal kohustust 140 inimest, tänava on juba 52 inimese puhul karistus tulnud

taas arestiks pöörata, kuna nad hoidsid töötegemisest kõrvale. „Praktikas on näiteid, kus süüdlase ei ole võimalik ÜKT tegemisele suunata, sest ta ei ilmu ÜKT koordinaatori juurde,” märkis korrakaitsepolitseiosakonna juhtivspetsialist Riina Kurgpõld ja lisas, et ÜKT tegemist jäetakse ka pooleli.

Väike protsent

Need 52 isikut moodustavad 5,2% tänava väärtetoasjades ÜKT-le määratud inimestest. Kurgpõllu hinnangul on see protsent küllaltki väike, ent kuna ÜKT-d on väärtegude puhul kohaldatud ainult poolteist aastat, ei saa veel järeldusi teha, kas ja kuidas aresti asendamine tööga end väärtegude puhul õigustab. Ühtlasi ei sobi väärtetoaresti asendamine ÜKT-ga sõltuvusprobleemide ja pikema kuritegeliku karjääriga isikutele, märkis Kurgpõld. Kriminaalasjade puhul on ÜKT-st kõrvalehoidjaid aga veelgi rohkem. Mullu jättis neist ÜKT pooleli 28%. Valdavalt jäta vadki ÜKT pooleli just sõltlased või kuritegeliku taustaga inimesed.

Salla sõnul on ÜKT end siiski karistusalternatiivina ära tasunud, kuna selle läbinud inimeste retsidiivsus on madalam kui vanglas karistust kandnud inimestel. Samuti on karistuse kulu riigi jaoks van- gistusest väiksem. ●

Tööandjad on rahul

Üldkasuliku tööga tehakse peamiselt heakorra- ja remonditöid. Näiteks Kristiine linnaosavalit- suses on olnud igasugust tööd, ütles linnaosavanem Andrei Novikov. ÜKT tegijad on aidanud remontida kümme korda sotsiaal- korterit, koristanud talvel lund ja puhastanud avalikke platse.

„Suur osa neist inimestest on sellised, kellel on perekond, töö ja on ühe korra midagi juh- tunud. Nad saavad ise ka aru, et enam ei tohi juhtuda,” rää- kis Novikov ja lisas, et aasta jooksul käib läbi ka varasemast

tuttavaid nägusid, ent neid on üksikuid.

Peale heakorratööde on või- malik töötada näiteks puuetega inimestega MTÜ-s Erivajaduste- ga Inimeste Toetusühing Tugiliisu. Peamiselt pakutakse seal keskuse koristamist, ent tuleb ka ette, et karistuse kandjad korral- davad keskuse klientidele kur- susi või aitavad üritusi korralda- da. „Praegu saime uued ruumid ja teeme ise remonti. Palusime- gi, et tuleks keegi, kes sellega aitaks,” ütles Margarita Razor- jonova Tugiliisust.

Peamiselt liiklusrikkujad

Viimased poolteist aastat on kohtud määranud ÜKT-le ka väärtegude patustajad. Väär- teod on peamiselt mitmesu- gused korrarikkumised, mis tähendab, et ka lihtsamate rikkumiste eest võib inimese nüüd aresti asemel tööle saata.

Enamasti on ÜKT-d kohal- datud liikluseeskirjade rikku- mise puhul – esile võib tõsta juhtimisõiguse või joobes olekus mootorsõiduki juhti- mise või lubatud sõidukiiruse ületamise. ●

Tallinnas tabati venelane, keda otsis taga Interpol

Peterburi ärimees Mihhail Krišjan, kelle Interpol kuu- lutas 2011. aastal tellimus- mõrvade tõttu tagaotsita- vaks, tabati Tallinnas.

47-aastane Krišjan vahista- ti Tallinnas eelmisel neljapäe- val, kui ta sõitis ühe Tallinna restorani juurde. Tal oli võlt- situd juhiluba Läti kodaniku Krišjaviciuse nimele, autol aga oli Läti olematu registreerimis- number, kirjutas ERR-i uudis- teportaal. Tema Venemaale väljaandmise võimaliku tähtja kohta ei andnud riigi- prokuratuur informatsiooni. Vene meedia andmetel tegid Krišjani tabamiseks koostööd Soome, Eesti, Saksamaa, Türgi ja USA ametkonnad.

Linna tuntuim gangster

Krišjani tabamiseni viinud sündmused algasid selle aas- ta 19. juulil, kui Venemaa uuri- miskomitee ja Peterburi politsei levisid ilmselt teadlikult valeinformatsiooni, et ta on Soomes kinni peetud, vahen- das Peterburi uudisteportaali fontanka.ru. Portaal nime- tab Krišjani linna kõige tun- tumaks gangsteriks pärast 2000. aastate algul toimunud ettevõtete kuritegeliku ülevõt- mise lainet. Teda süüdistatak- se 2010. aastal tapetud Krišja- ni Peterburi ettevõtja Aleksei Volnuhhini tellimismõrvas, seotuses ettevõtte Pulkovo-3 omaniku Mihhail Karatšjovi mahalaskmisega samal perioo- dil ja teistes kuritegudes. Vene meedia andmetel kahtlustab politsei, et Krišjan on seotud ka Venemaal tuntud antikvaari Arkadi Tultšini kadumisega 2003. aastal. ● **Katre Tatrik**

Tulumaksuvaba miinimum ja eri arvamused

Kõik riigikogu erakonnad on ühte meelt, et tulumaksu- va- ba miinimum peaks lähiajal tõusma, arvamused lähevad aga lahku selles, kui palju ja mis saab katteallikaks.

Pankur ja ettevõtja Indrek Nei- velt tegi Paides toimunud Arva- musfestivalil ettepaneku tõsta tulumaksuvaba miinimum miinimumpalga ehk 320 euron. Koalitsioonierakonnad on põhimõtteliselt jõudnud konsensusele selles, et tulu- maksuvaba miinimumi peab tõstma, kuid mil määral, selles on erakonnad erimeelt. „Miini- mumpalk võiks küll olla see, mille poole me võiksime pürgi- da,” rääkis rahanduskomisjoni esimees Sven Sester (IRL).

Komisjoni liikme Aivar Sõderi (RE) hinnangul ei ole sellise sammuga tõstmine väga realistlik, kuigi ka tema nõus- tust tulumaksuvaba miinimu- mi tõstmise vajadusega. ● **ERR**

Tartu bussijaam pistetakse Taskusse

Ülikoollinna maaliinide bussijaam ehitatakse lähiaastatel ringi ja ühendatakse Tasku keskusega.

Katre Tatrik
katre.tatrik@epl.ee

Eelmise aasta lõpus taotles Emajõe ärikeskus detailplaneeringu algatamist, mis võimaldaks Tasku keskusel laieneda ning enda alla võtta ka kõrval asuva bussijaama. Eskiislahendus näeb ette bussijaama ja Tasku vahelise ala täisehitamist. Bussijaamast saaks seega Tasku keskuse esimese korruse osa – bussijaama ootela seotakse otseselt kaubanduskeskusega.

Emajõe ärikeskuse juhataja, laienemise arendaja esindaja Ain Tammvere rääkis, et kümme aastat tagasi ehitatud Tartu bussijaama hoone lammutatakse ning praeguse bussijaama ja Tasku keskuse vahelisele alale ehitatakse katus peale. Uue terminali katuse kohale laiendatakse Tasku praeguse hoonega sama kõrgeks jääv

keskuse vahelisel alal busside vahel, see on jalakäijatele ebamugav ning ohtlik.

Ka Tarbuse bussijuht PETER Liivak ütles jaamas reisijaid oodates, et praegune olukord ei ole mõistlik. „Selleks, et reisijad saaksid mulle bussi peale tulla, tuleb neil joosta üle platssi, kus teised bussid manööverdavad. Ala on kitsas ja tagurpidi manöövrid ohtlikud,” kirjeldas ta.

Inimesed ostukeskusesse

Ettevõtja ja aktiivne linnakodanik Assar Jõgar, kes kasutab Tartu bussijaama paar korda kuus, ei ole selle praeguse ilmeka rahul. Bussi eelistab ta enda sõnul alati väljas oodata, sest terminalis sees on üldjuhul liiga kitsas. Jõgari hinnangul on esindusliku bussijaama rajamine Tartusse hädavajalik. Ent uue terminali puhul peab ta oluliseks, et inimestele jääks võimalus bussijaama siseneda ka otse linnatänavalt, ilma Tasku kaubandus- ja meelelahutuskeskust läbimata. Tammvere sõnul ei sunnita kedagi jõuga kaubanduskeskust külastama.

„Kes tahab, istub ja ootab niisama,” tõi ta paralleeli näiteks lennujaamaga.

Eskiisplaneeringu projektijuht Mart Hiob ütles, et mujal Euroopas on

bussijaamad enamasti ostukeskustes või ostukeskused bussijaamades. „See on igati kooskõlas ka planeerimisteooriaga, sest ruumi ei tohi linnas raisata ja tuleb luua lahendusi, mis suurema osa ööpäevast kasutust leiaksid,” rääkis ta.

Pealegi jääb Tasku paratamatult juba nüüdki kesklinna poolt bussile tulijate liikumistekonnale. Hiobi sõnul jääb tulevikus veel teisigi võimalusi Taskusse minemata bussijaama jõudmiseks: esiteks bussijaamale mõõda Emajõe kallast Võidu silla alt lähenedes, teiseks Annelinna poolt üle jalakäijate silla tulles ning kolmandaks Aura veekesku-

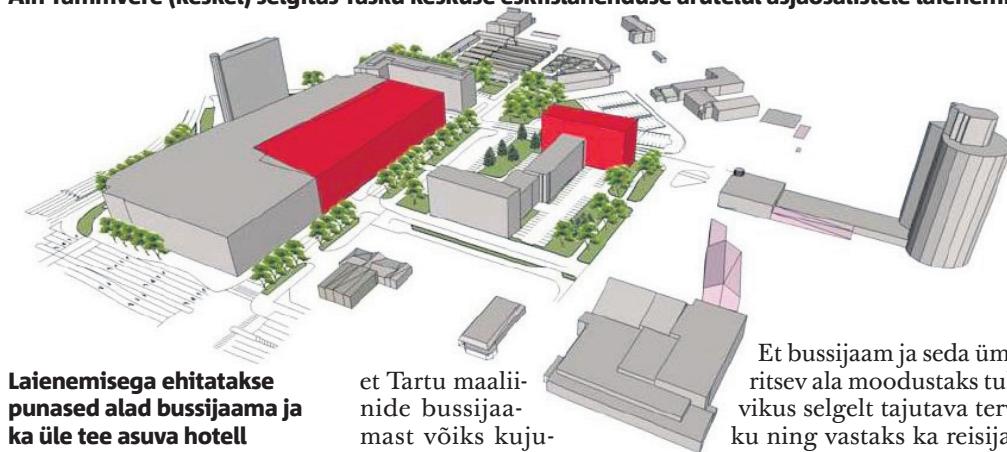
Ain Tammvere (keskel) selgitas Tasku keskuse eskiislahenduse arutelul asjaosalistele laienemise plaane.

Foto: Mari Luud

Praegu liiguvad inimesed bussijaama ning Tasku vahel ohtlikult busside läheduses.

kaubandus- ja konverentsikeskus. Katuse all hakkab toimuma nii busside manööverdamine kui ka busside peale minek ja mahatulek. Busside peatusalad jäävad Soola tänavalt nähtavaks ja ühendusse väliskeskonnaga. „Inimeste ootela suureneb. Lisaks on ajasitumiseks poed, joogi- ja söögikohad,” tõi Tammvere esile.

Hiljuti kiitis linnavalitsus Tasku laienemise kohta käiva detailplaneeringu eskiislahenduse heaks ja suunas selle avalikule arutelule. Tartu abilinnapea Raimond Tamm nimetaski uue plaani plussina, et praegu liiguvad inimesed bussijaama ning Tasku

Laienemisega ehitatakse punased alad bussijaama ja ka üle tee asuva hotelli Tartu juurde.

Eskiis: Artes Terrae

se poolt mööda Kaluri tänavat liikudes.

Katuse alla viidav bussiterminal jääb aga nii jalakäijatele kui ka välisõhule avatuks kahest otsast: sealt, kust bussid terminali sisse sõidavad, ja sealt, kust välja. Lahtised terminali seinad peaksid Tammvere sõnul välistama ka ohu,

et Tartu maaliinide bussijaamast võiks kujuneda linna saastatuima õhuga ala, nagu seda on Tallinnas Viru keskuse maa-alune linnaliinide terminal.

Tammvere rõhutas, et planeeringu puhul ei ole tegemist ainult bussijaama ümberehitamisega, vaid eelkõige Tasku laiendamisega. Täpsemalt Tasku, bussijaama, Dorpati hotelli ning nende lähiala detailplaneeringu eskiislahendusega.

Et bussijaam ja seda ümbritsev ala moodustaks tulevikus selgelt tajutava terviku ning vastaks ka reisijate vajadustele, kohustab linn enne planeeringu kehtestamist arendajat korraldama kujundusvõistluse, et leida parim võimalik lahendus.

Kui pikaks võib detailplaneeringu kinnitamine ja projekteerimine venida, ei osanud Tammvere veel ennustada, ent ta lisan ehitustegevusega loodetakse alustada juba lähiaastatel. ●

Liikluskorraldus muutub samuti

Tartu abilinnapea Raimond Tamm ütles, et eskiislahendus hõlmab ka Tasku keskuse läheduses oleva tänavavõrgu arendamist.

„Ennekõike tahame just jalakäijate liiklust võimalikult ohutuks, loogiliseks ja mugavaks muuta,” ütles ta. Näiteks Soola tänav alates Väike-Turu tänavast kuni jalakäijate sillani on kavandatud jalakäijate alaks.

Edaspidi on seal Tamme sõnul lubatud ainult teenindav juurdepääs Dorpati hotelile ja turule kaubavedamiseks. Muule liiklusele jääb ala suletuks. Juurdepääs turule on kavandatud aga Sadama tänava pikenduselt.

Uued kasarmunormid kitsendavad ajateenistuses olijate magamisruume

Ruumi ühe ajateenija kohta vähendatakse kuuelt ruutmeetrit nelja ja pooleni.

Kaisa Alliksaar
kaisa.alliksaar@epl.ee

Endise kaitseväge sisemäärustiku järgi peab ajateenijate eluruumides üldpõrandapinda olema vähemalt kuus ruutmeetrit ajateenija kohta, kuid kevadel kinnitatud määru- ses on seda pooletest ruutmeetrit vähendatud. Praktikas on juba 2004. aastast 4,5 m² normist lähtutud. Mõnes vane-

mas kasarmus – näiteks Tallinna logistikapataljonis – on pinda praegu veel vähem.

„Ruumi on vähe, aga saab hakkama, alguses oli kitsas,” ütles logistikapataljoni ajateenija Ranno Paimla ja kirjeldas, kuidas sellepärast tuleb hommikuti kaassõduriga kokku leppida, kes hüppab narilt ühele ja kes teisele poole, et kokkupõrkamist vältida.

Ainult magamiseks

Pataljoniülema kolonelleitnant Ragnar Koemetsa hinnangul pole halvemas seisus kasarmute probleemiks mitte ruutmeetrite arv sõduri kohta,

Ajateenija Ranno Paimla (vasakul) ja kolonelleitnant Ragnar Koemets (paremal) räägivad, et magamistubadesse uue ventilatsiooni ehitamine peaks sõduritele tagama parema äraolemise.

Foto: Rauno Volmar

vaid see, et ajateenijatel oleks tegevust väljaspool magamisruume. „Tegelikult peaks sõdur siin magamisruumides ainult oma oma varustust hoidma ja magama, kõik muud tegevused toimuvad väljas,” ütles ta ja lisan, et kuue ruutmeetri norm kehtestati siis, kui kasarmutes polnud veel kaasaegset ventilatsiooni. „Kui see saab kaasajastatud ja õhk käib korralikult ringi, pole tegelikult vahet, palju neid ruutmeetreid täpselt on.

Kaitseväge peastaabi logistikaosakonna nõunik Kristjan Õim leidis, et enamik ajateenijaid ei tunnetata normimuutust. „Uued kasarmud, näiteks praegu kasutusel olevad kasarmud Kuperjanovi pataljonis ning Tapal, on juba projekteeritud ja ehitatud uutele normidele vastavalt,” kinnitas ta. „2004. aastast alates otsus-

tati ehitamisel ja renoveerimisel hakata järgima 4,5 m² standardit, kuna selleks ajaks olid muutunud ventilatsiooni- ja ehitusnormid ning esimesed kogemused uute kasarmute ehitusega Tapal olemas,” selgitas Õim ja lisan, et uued kasarmud tulevad Jõhvi ja Ämarisse ning ümber ehitatakse kolm kasarmut Tapal ja üks Jõhvis. ●

Vangi põrandapind suureneb

Justiitsministeerium tegi vangla sisekorraeskirja muudatuse, millega suureneb kambripind ühe vangi kohta kahelt ja poolt ruutmeetrit kolmele. Nii vähe on põrandapinda Tallinna, Harku ja Murru vanglates ning see on Euroopa inimõiguste kohtu hinnangul liiga vähe.

Foto: Mikk Mihkel Vaabel

Tartu jäi öölaulupeo melu jaoks väikeseks

Ühislaulmine. Tartus toimus üleile öölaulupidu „Järjepidevus”, mis tõi sealsele lauluväljakule ligikaudu paari kümne tuhande pealise publiku. Sajad ülerahvastatud peo ala väravate taha jäänud soovijad jäid seetõttu ilma peaaegu kuue tunni pikkuseks veninud ühislaulmisest.

Kolmes osas toimunud laulupeoga tähistati 25 aasta möödumist laulva revolutsiooni algusest ja ka Eesti Vabariigi 95. sünnipäeva. Peol tulid ettekandmisele nii vanad rahva-, unustatud estraadi- kui ka tuntud poplaulud.

Laule vedas mitukümmend solisti, kelle seas oli nii laulvast revolutsioonist osavõtnud kui ka alles sel ajal sündinud muusikuid. Veel tegid kaasa bändid, Vanemuise sümfooniaorkester ning 43 koori kokku umbes 1000 lauljaga. Publik sai hääle soojaks lauldud peo kolmandaks osaks, mil esitatud isamaalistele lauludele juba sama agaralt kaasa lauldi nagu nende esmaettekandmisel veerand sajandit tagasi.

Siiski lõppes pidu paljude jaoks ootamatult, sest ette kandmata jäi viimasel öölaulupeol viis aastat tagasi Tallinnas kaks korda lauldud Tõnis Mägi „Koit”. Kuigi publik nõudis viimase lauluna just seda, lõpetasid peo kell kolmveerand kaks öösel peakorraldaja Margus Kasterpalu sõnad, et ega koit enam tõesti kaugel ole. Ainsa lauluna teenis peol kaks esitamiskorda Ott Leplandi eurologu „Kuula”.

Laulupeo toimumises mängisid suurt rolli efektsed valgus- ja videolahendused. Videod projitseeriti laulukaare alla seni suurima ja parima Eestis kasutatud tehnikaga ning nendes meenutati 1988. aasta sündmusi ning mälestati väärikalt tänaseks lahkunud muusikatähti: Alo Mattiisenit, Urmas Alendrit, Gunnar Grapsi ja Silvi Vraiti. Veel linastus videolavastus eesti muinasjuttude ainetel, mida saatsid laulukoorid Veljo Tormise muusikaga.

Öölaulupeo korraldamine läks maksma umbes 215 000 eurot. Kristjan Lukk

Eestis vajab muutmist ligi 30 000 kohanime

Sajandeid kehtinud talunimed, mis ei vasta keelereeglitele, tuleb enamikul juhtudel ära muuta.

Riin Aljas
riin.aljas@epl.ee

Eelmisel nädalal sai Jõgeva maal Mokko talu pidav Külili Alekand kohalikult omavalitsuselt ootamatu kirja – aastasadu kehtinud talunimi tuleb nüüd Mokoks muuta, sest liigne K-täht on pinnuks silmas nii maa-ametile kui ka eesti keele instituudile.

„Mokko nimi ei sobi, sest see ei vasta kehtivatele õigekirjareeglitele. Sobiv oleks Moko,” seisab kirjas, mille kohaselt nõuavad nimemuutmist ruumindmete ja kohanimede seadused ning kohanimede eestistamise kord.

Nimelt on maa-amet loonud elektroonilise süsteemi, mis filtreerib välja muutmist vajada võivad nimed – kokku on neid ligi 30 000. Seejärel saadab maa-amet teate omavalitsusele, kes omakorda teatab maaomanikku.

Alekandile tuli nõue aga suure üllatusena. „See on meie talu ajalooline nimi, juba 1744.

Nimemuutus tekitab segadust, sest kõikjal tuntakse talu kui Mokkot.

aastast! Meil on kõikjal selline nimevariant. Algul ajas totter olukord naerma, ent hiljem vihaseks,” rääkis ta ja lisas, et muutus tekitab segadust, sest tegu on turismitaluga – Mokko nimele on registreeritud kodu-

leht, kaubamärk ja kõikjal tuntakse talu kui Mokkot.

Ehkki seaduse järgi võib kohaomanik pärast nimeteatete saamist 15 päeva jooksul asja kohta arvamust avaldada, otsustab nimepanemise siiski kohalik omavalitsus, kes küsib omakorda arvamust maa-ametilt ja eesti keele instituudilt –

kui viimased leiavad, et nimi vajab muutmist – ei saagi koha omanik selle vastu midagi ette võtta, sest talunimesid paneb Eestis omavalitsus. „Omaniku kinnitus, et tema vanaisa kirjutas oma nime ikka kahe „t”

Mokko talul õnnestus oma nimi sajanditevanusel kujul alles hoida.

Foto: Mari Luud

tähega, ei ole maaüksuse (talu) puhul piisav põhjendus, sest tegu on selgelt vana kirjaviisiga,” märkis maa-ameti aadressiandmete osakonna juhataja Mall Kivisalu.

Häälde küsimus

Mokko talu puhul lubati pärast keeleinstituudiga nõu pidamist siiski senine nimi jätta. Alekand suutis tõestada, et ajast aega on külas nime hääldeatud kahe konsonandiga nagu kirja-pildiski ja ta sai nime alles jätta. Eesti keele instituudi peakelekorraldaja Peeter Pälli sõnul on aga Mokko talu juhtum pigem erand, sest enamiku vanas kirjaviisis kirjutatud kohanimekirjapilt erineb algupärasest hääldusest. Et talu vajas nime ka ärilistel põhjustel, polnud Pälli sõnul piisav argument. „Näiteid, kus talu nimi ja aadress ei ühti, on Eestis küllaga,” ütles ta.

Kui eesti keele instituudi eesmärk on hoida nimede rahvasuus levinud hääldusviisi ja eesti keelele omast kirja-pilti, siis maa-amet nõuab nimede muutmist eri süsteemide ühtlustamiseks. „See omakorda tagab näiteks logistika ja transporti toimimise, alates kullerteenustest kuni kiirabi ja tule-tõrje kohalejõudmiseni. Selle infosüsteemi kaudu saavad ka teised registrid ja andmekogud aadresse ning nende muudatusi kontrollida ja oma alusandmetena kasutada,” põhjendas Kivisalu. ●

KOMMENTAAR

Nimesid pole siiani piisavalt muudetud

Mall Kivisalu

maa-ameti aadressiandmete osakonna juhataja

Paljusid maaomanikke üllatab, et kohanimesid ja aadressides ei tohi kasutada vana kirjaviisi, vaid tuleb lähtuda kehtivast kirjakeele normist. Omavalitsused ja teised asutused ei ole sellele nõudele varem piisavalt tähelepanu osutanud ja ka maade tagastamine/erastamine toimus paljudel juh-

tudel just korrapäratus või vanas kirjaviisis olnud talunimedega.

Eesti levinuim vanas kirjaviisis olev nimi on kahtlemata Otti ja see tuleb muuta Otiks.

Veel mõned näited, kus on tõenäolist tegu vana või korrapäratu kirjaviisiga: Leppiku, Mikko, Mutti, Wiina, Sippasi, Köppo, Mikku, Tominga, Oppo, Sakku-Tiina, Vitti-Jüri, Vitti-Jakobi, Tepi, Pakka, Gaddo, Attu, Loddi, Küt-tise, Sakke, Mättiko, Tikki, Kokka, Köppi, Päkka, Nukka, Mäe-Zea jt.

PEETI KINNI MUSLIMI VENNASKONNA JUHT

Egiptuse pealinnas Kairos pidas sõjaväe toetatud valitsus eile kinni Muslimi Vennaskonna liidri Mohammed Badie (pildil). Väidetavalt võeti Badie vahi alla Nasr City linnaosas asuvas korteris,

mille lähedal aeti eelmisel nädalal laiali üks meelevaldajate laagrit. Kohtuprotsess Badie ning tema kaaslaste üle algab pühapäeval. Teda süüdistatakse vägivalda õhutamises. **ERR**

EL-I VÄLISMINISTRID ARUTAVAD EGIPTOSE OLUKORDA

Täna kohtuvad Euroopa Liidu välisministrid, et arutada Egiptuses tekkinud olukorda ja EL-i võimalikke edasisi samme. Välisminister Urmas Paet nimetas esmaspäeval Haagis Hollandi kol-

leegi Frans Timmermanniga peetud kohtumise järel Egiptuses toimuvat äärmiselt murettekitavaks: „Konfliktipooled peavad tegema pingutusi, et lahendada poliitilised lahkhelid rahumeelselt.” **EPL**

David Miranda, Briti terroriseadused ja ajakirjanikke ähvardavad ohud

Telegramm

Alan Rusbridger
Guardiani peatoimetaja

Sündmused Heathrow lennuväljal ja The Guardiani toimetuses näitavad, et oht ajakirjandusele on reaalne ja kasvav.

Ajalehe The Guardiani kolumnisti Glenn Greenwaldi partner David Miranda peeti pühapäeva hommikul teel Rio de Janeiro Heathrow lennujaamas kinni. Greenwald on ajakirjanik, kes on avaldanud enamiku riikliku jälitustegevust puudutavatest lugudest, mis põhinevad endise USA luureteenistuse NSA alltöövõtja Edward Snowdeni materjalidel. Greenwaldi töö on olnud lääneriikide valitsuste jaoks segav ja piinlikkust tekitav. Kuid nagu debatt Ameerikas ja Euroopas on näidanud, on julgeoleku ja kodanikuvabaduste ning sõnavabaduse ja privaatsuse vahel õige tasakaalu leidmise kohta avaldatu pälvinud avalikku huvi. Greenwald on tõstatanud häirivaid küsimusi luure kontrollimise, suletud kohtute kasutamise ning selle kohta, kuidas miljonite kodanike suhtlust kogutakse, analüüsitakse ja salvestatakse.

David Miranda on selles töös Greenwaldi regulaarselt aidanud. Miranda ei ole ajakirjanik, kuid mängib olulist rolli, aidates oma elukaaslase ajakirjanduslikku tööd. Greenwaldi aeg on sisustatud Snowdeni materjalide lugemise ja analüüsimisega,

saamas üheks töö tegemise viiks. Varsti oleme tagasi pliiatsi ja paberi juures.

Mirandat hoiti kinni üheksa tundi Briti terrorismivastaste seaduste alusel, mis võimaldab peatada, läbi otsida ning küsitleda inimesi, kel pole mingit sidet „terrorismiga”, nagu seda tavaliselt mõistetakse. Kahtlus-alustel pole õigust õigusabile ning nende vara võidakse kuni seitsmeks päevaks konfiskeerida. Selle meetme alusel, mis kehtib ainult sadamate ja lennuväljade transiitsoonides, ei eksisteeri ühtki tasakaalustavat õigust, mis kehtib mujal Suurbritannias. Kedagi pole vaja vahistada, süüdistust esitada ning ajakirjanikel pole võimalik oma materjale kaitsta. Heathrow lennujaama transiitlala on ohtlik koht, kus viibida.

Miranda ametialane staatus on selles olukorras suhteliselt ebaoluline. Aina vähem peaks küsimus sellest, kas keegi väärrib kaitset, olema sõnasutatud „kas see on ajakirjanik?” ja rohkem „kas selle materjali avaldamine lähtub avalikust huvist?”

Rahvusvaheline pahameel

Miranda kinnipidamine on õigustatult põhjustanud rahvusvahelist pahameelt, sest see toidab nägemust, nagu oleksid USA ja Suurbritannia valitsus ühel ajal Snowdeni riikliku jälgimise üle algatatud arutelu tervitades teise käega aga otsustanud raevukalt nn vilepuhujaid jälitades lekete tulva peatada. See nägemus on paraku õige. Siinkohal järgneb pisut taustateavet, milleid märkimisväärsed tõkkeid püstitatakse avalikkuse informeerimise ette luureasutuste, valitsuste ja suurfirmade tegevusest.

Natuke rohkem kui kahe kuu eest võttis minuga ühendust väga kõrge

[Briti] valitsuse ametnik, kes väitis end esindavat peaministri [David Cameroni] vaateid. Sellele järgnes kaks kohtumist, mille jooksul ta nõudis meil töös oleva materjali tagastamist või hävitamist. Tema toon oli jäine, ehkki viisakas, kuid ta vihjas sellele, et valitsuse koridorides on teisi, kes pooldavad veelgi rangemaid meetmeid.

Meeleolu läks veelgi karmimaks kuu aega tagasi, kui sain otse valitsusest telefoni-

David Miranda (paremal) ja Glenn Greenwaldi taaskohtumine Rio de Janeiro lennuväljal esmaspäeval pärast Miranda üheksatunnist kinnipidamist ja ülekuulamist Suurbritannias.

Foto: Reuters/Scanpix

kõne, milles öeldi: „Te olete oma löbu nüüd kätte saanud. Nüüd me tahame oma materjale tagasi.”

Järgnesid järgmised kohtumised valgustkartvate kujudega valitsusest. Nõudmine oli sama: andke Snowdeni materjalid tagasi või hävitage need. Seletasin, et me ei saaks teemat uurida ja kajastada, kui sellega nõustuksime. Valitsuse mees ei paistnud taipavat. „Te olete

oma debati saanud. Enam pole vaja kirjutada.” Nendel kohtumistel küsisin otse, kas valitsus kavatseb The Guardiani selletemalise töö legaalsel teel kinni keerata, minnes kohtuse nõudega, et annaksime ära materjalid, mille kallal töötasime. Ametnik kinnitas, et kui materjale vabatahtlikult üle ei anta või hävitata, siis on see eeldatav plaan. Ennetav avaldamise keeld, mis on pea või-

matu USA-s, oli nüüd otseselt Suurbritannias lauale pandud.

Kuid mu kogemus Wiki-leaksiga oli mind selliseks olukorraks ette valmistanud. Seletasin valitsuse mehele rahvusvahelise koostöö põhimõtteid ja seda, kuidas tänapäeval saavad meediaorganisatsioonid valida kõige tolerantsema õigusliku jurisdiktsiooni. Otse öelduna, me ei pea oma tööd tegema Londo-

nis. Juba praegu käis enami-ku NSA lugude avalikustamine ja toimetamine New Yorgis. Ja kas talle pole kunagi pähe tulnud, et Greenwald elab Brasiilias?

Kõvakettad hävitati

Meest see ei liigutanud. Ja nii leidis aset kogu Guardiani pika ajaloo üks kummaliskemaid momente – kahe Briti sidepeavalitsuse (Suurbritannia elektroonilise luure asutus, mida tuntakse lühendiga GCHQ) eksperdi valvsa silma all toimus Guardiani keldris kõvaketaste hävitamine kindlustamiseks, et neil väändunud metallitükkidel poleks enam midagi, mis võiks pakkuda huvi Hiina agentidele. „Kutsume nüüd mustad helikopterid tagasi,” naljatas üks meestest, kui pühkisime MacBook Pro jäänuseid kokku.

Me jätkame nende dokumentide avaldamist, lihtsalt mitte enam Londonis.

Valitsus oli rahul, kuid see tundus eriti äraspidise sümbolistliku teona, mis avaldas arusaamatust digitaalse ajastu kohta. Me jätkame kannatlikku ja üksikasjalikku Snowdeni dokumentide avaldamist, me lihtsalt ei tee seda enam Londonis. Miranda sülearvuti, telefonide, kõvaketaste ja kaamera äravõtmine ei avalda Greenwaldi tööle mingit mõju.

Riik, mis on ehitamas hirmuäratavat jälgimise aparati, teeb endast parima, et takistada ajakirjanikel sellest kirjutamist. Enamik ajakirjanikke saab sellest aru. Kuid ma pole kindel, kas paljud ka tõeliselt mõistavad absoluutset ähvardust ajakirjandusele, mis tuleb neile totaalsest jälgimisest ja milal see kohale jõuab.

Me ei ole veel sealmaal, kuid kaugel ei pruugi olla aeg, kui ajakirjanikel pole enam võimalik loota konfidentsiaalsetele allikatele. Enamik ajakirjandusest – tegelikult kogu inimtegevusest aastal 2013 – jätab endast liiga suure digitaalse jalajälje. Need kolleegid, kes pisendavad Snowdeni tähendust ja ütlevad, et riigid teavad paremini, võivad leida end ühel päeval valusalt ärkamiselt. Ühel päeval on rünnaku all nende lood. ●
© Guardian News and Media 2013

Valitsus nõudis korduvalt: andke Snowdeni materjalid tagasi või hävitage need.

kirjutamise ning teiste ajakirjanike, aga ka sotsiaalmeediast pärinevate, tervest maailmast tulevatele küsimustele vastamisega. Tal on seda tuge kindlasti vaja. Greenwaldi töö on äärmiselt keeruline, sest ta (ja ka teised ajakirjanikud) ei saa olla kindel, kas kasvõi üks elektroonilise suhtluse viis on turvaline. The Guardiani töö Snowdeni lugudega on tähendanud suurt hulka lendusid, et kohtuda näost näkku. See pole hea keskkonnale, kuid on

a

ARVAMUS

SOTSIAALMEEDIAS

Diplomaatia ei koosne kõigest katuselt hõikumisest ja laiema üldsusega suhtlemisest. See koosneb sammhaaval suhete kallal töötamisest.

USA ENDINE ASEVÄLIMINISTER CHRISTOPHER HILL (PROJECT SYNDICATE, 2013)

LAENSÕNADEST

Varem, kui kedagi kogemata rii-vasime, ütlesime võib-olla kõigepealt „oih“ ja siis „vabandust“, nüüd on kõigepealt „ups“ ja seejärel „sorri“.

KEELETOIMETAJA MARIS JÖKS (ERR)

OMAAVALITSUSTEST

Omaavalitsuse kulude osatähtsus riigi valitsemiskuludest küünib meil 25% kanti, jäädes kõvasti maha Põhjamaadest ja Saksamaast, kuid ületades tunduvalt enamiku Lõuna-Euroopa riikide tulemust.

RIIGIKOGU LIIGE ANDRES HERKEL (POSTIMEES)

TEISED Ida-Euroopa riigid pole suutnud oma eriteenistustest spioone tabada

Mida õpetas meile luureskandaal?

Eerik-Niiles Kross

Julgeolekuekspert (IRL)

Sõjalise strateegia ja taktika isa Sun Tzu kirjutas juba 2500 aastat tagasi, et vastasseisudes tagab edu vaenlase lähedal hoidmine.

Kui 1990-ndatel loodi Eestis julgeolekuteenistusi, ei olnud meil ühtegi kindrali tasemel strateegi, isegi ühtegi tõelist luureasjatundjat mitte. Ometi suutsime professionaalsele kogenematuses hoolimata põhilised strateegilised otsused õigesti langetada.

Üheks selliseks oli otsus mitte kasutada vanu KGB struktuure Eesti loodavate teenistuste alusena ja mitte kasutada KGB-ga seotud isikuid olulistel kohtadel. Võtsime kasutusse põhimõtte, et „kogemusi saab õppida, usaldusväärsust mitte“.

Nõnda talitati Eesti luureasutusi luues, täpselt nagu ka rahareformi või omandi restitutsiooni küsimuses, vastupidi lääneriikide soovitudele. Rahareform tehti üleöö, mitte järgukaupa, restitutsioon toimus täielikult, mitte poolikuna ja Nõukogude Liidu luureasutused likvideerisime täiesti.

Sun Tzu õpetust võeti kuulda ainult 14 inimese puhul.

Kogenematus oli pluss

Kaitsepolitsei, teabeamet ja sõjaväeluure alustasid noorte, kogenematute, ent lojaalsete, entusiastlike ja õpihuliste töötajatega, kelle puhul peeti kogemuste puudumist plussiks, mitte miinuseks. Enamik Eesti saatusekaaslast valis teistsuguse tee. Läti, Gruusia, Tšehhi, Poola jt luureasutused kubisesid veel 1990-ndate lõpul sovetiaegsetest, vene keelt esimese võõrkeelena kõnelevatest KGB koolides õppinud ohvitseridest.

Olen kindel, et Eesti kiire ja eduka läände integreerumise üks võtmeteguritest oli julgeolekuasutuste arengu algus puhtalt lehel. Me võisime alguses olla kogematused, ent me olime algusest peale täiesti teist nägu ja tegu kui peaaegu kõik teised Ida-Euroopa maad.

Riigireetmissüüdistusega vahistatud endise kaitsepolitseiniku Vladimir Veitmani juhtum tegelikult kinnitab veel kord, et Eesti valitud tee oli ja on õige. Täna on Eesti unikaalne riik endiste idabloki maade seas, sest siin on avastatud koguni kolm tõsist riigireetmise juhtumit.

Esmapilgul tundub see näitavat, et meie süsteem on kergeti haavatav ja venelased suudavad siia rohkem sisse imbuda kui mujale, ning pal-

jud juba tõttasid seda just nii tõlgendama. Vaadates märksa pikema luureajalooga riikide kogemust spioonide ehk vastase värvatud omade tabamisel, tuleb nentida vastupidist.

Ei ole mingit põhjust arvata, et venelaste luuretegevus Eesti kohta peaks olema oluliselt intensiivsem kui mis tahes uues NATO riigis. Endise Nõukogude Liidu riike pole siin mõtet võrdlusmaterjalina kasutada, sest sealsed julgeolekuasutused on personali või poliitiliste sidemete kaudu Venemaaga nii tihedalt seotud, et vaevalt nad üldse suudavad Venemaa eest midagi varjata.

Eesti on tõhus paljastaja

Uutest NATO riikidest on viimase 15 aasta jooksul tabatud küll mõningaid Vene agente ja välja saadetud diplomaate, kuid minu teada ei ole vahistatud ühtki julgeolekuteenistuste töötajat.

Arvestades endise idabloki riikide ajalooliste sidemete sarnasust ja Vene luuretegevuse tõenäoliselt üsna ühtlast intensiivsust regioonis, saab järeldada ainult ühte. Eesti suudab spioone paremini avastada kui teised riigid. Teisisõnu, Eesti on loonud julgeolekustruktuurid, mille usaldusväärsusele tuginev rajamisprintsip on ennast kuhjaga ära tasunud.

Loomulikult on kahetsusväärne, et Herman Simm, Aleksei Dressen ja Vladimir Veitman üldse välisriigi luure

huvides tegutseda said. Ja loomulikult peame nendest juhtumitest palju õppima. Ent asjaolu, et Eesti suudab tuvastada ja tõenditega vahistada maailma ühe vilunuma luureriiki

Kolm mõtet

Sun Tzu õpetust hoida vaenlane lähedal võeti kuulda ainult 14 inimese puhul.

Võtsime kasutusse põhimõtte, et „kogemusi saab õppida, usaldusväärsust mitte“.

Sisseimbunud „muti“ paljastamist peetakse luuremaailmas raskeimaks ülesandeks.

gi ülihinnaalisi infoallikaid, on tähelepanuväärne ja kinnitab, et meie struktuurid on teravkuna enespuhastusvõime- lised, efektiivsed ja hästi organiseeritud.

On üldteada, et oma struktuuris tegutseva vastase „muti“ avastamist peetakse luuremaailmas üldse kõige raskeimaks ülesandeks.

Sel taustal on tegelikult sekundaarne küsimus, miks 1991. aastal üldse üldist reeglit rikuti ja mõned KGB töötajad kaposse võeti. Esimene

põhjus oli muidugi juba mitmel pool nenditud tehniline hädavajadus.

Meil lihtsalt ei olnud kedagi teist, kes tundnuks Eesti käte jäänud KGB eritehnikat ja osanuks sellega midagi peale hakata. Tööle võeti need KGB töötajad, kelle puhul paistis reetmine kõige vähetõenäolisem. Algusest peale ei lastud neid ligi teiste riikide või NATO infole ja algusest peale leidis neid, kes pidasid ka seda erandit ebavajalikuks.

Teine põhjus oli osa Eesti tollase poliitilise juhtkonna kogenematus ja võib-olla ka kohati tahtmatus mõista julgeolekuteenistuste täieliku taasloomise vajadust.

Ei maksa unustada, et tollane peaminister Edgar Savisaar oli veel aasta varem arvanud, et Eesti peaks uue liidulepingu alusel jätkama Nõukogude Liidu koosseisus ja KGB ohvitseride ametissevõtmine toimus tema heakskiidul kui mitte korraldusel. Samal ajal arvas näiteks suur osa üleminekuaja ülemnõukogust, et Eesti ei vaja kaitseministeeriumi ega kaitseväge.

Arhiive pole mõtet igatseda

On väidetud, et 1991. aasta sügisel lasi Eesti Nõukogude Liidul välja vedada suure osa KGB arhiivist. Tegelikult see arhiivi osad, mida ta võimalikuks pidas, ja ainult osaliselt need, mida ei olnud jõutud Venemaale viia. N-ö tund-

liku osa ENSV KGB arhiivist, sealhulgas suure osa agentide isikutoimikutest, jälgimistoi- mikud ja muud Eesti tegelasi kompromiteerida võivad materjalid olid KGB likvideerimise ajaks juba Eestist kadunud. Täna ei ole põhjust arvata, et need üle 20 aasta vanad ja veel vanemad materjalid saaksid olla suureks julgeolekuohuks. On võimalik, et venelastel on mõne täna aktiivselt Eesti elus osaleva isiku kohta kompromiteerivat materjali, kuid võib olla üsna rahu- lik, et valdavalt on vastav informatsioon olemas ka Eesti vastuluurel.

Vladimir Veitmani teenistus KGB-s oli ju tema teenistusse võtmise

põhjuseks ning algusest peale Eesti riigile teada. Risk võeti teadlikult. Dresseni ja isegi Simmi kohta ei leidu ENSV KGB arhiivis midagi sellist, mille teadmine oleks aidanud meil reetmisi ennetada.

On võimalik, et Simmi kunagine kokkupuude KGB-ga on seal kajastatud, kuid isenesest ei ütle see midagi tema hilisema värbamise kohta.

KGB arhiivi n-ö kaotamine on korvamatut Eesti lähiajaloo uurimise seiukohalt. Ent selle puudumine on sundinud meid Eesti julgeolekuhuve ehk isegi paremini kaitsma, sest pingutada on tulnud rohkem.

Lõpuks ei saa ju KGB arhiivi usaldada rohkem kui kagebežnikuid. ●

HILLAR METSA METSIK MAAILM

LUGEJATE KIRJAD

Eestlaste kehvast tervisest

●●Nädalavahetusel Paide arvamusfestivalil minul käia ei õnnestunud, kuid põnevusega süüvin järeldustesse. Mõned teemakäsitlused tunduvad küll ühekülgseksena.

Ühekülgse arutelu näitena tooksin tervise- ja meditsiiniteema käsitluse, mille kokkuvõttes jäi domineerima tugevama poole (antud kontekstis teenindava personali) seisukoht ja lähenemised, patsientide (teenindatava) huvid jäid tahaplaanile.

Eesti Päevaleht esitas teemakäsitluse kokkuvõtte järgnevalt: „Eestlane mõtleb oma tervisele liiga hilja.“

Arutlegem aga üheskoos, kas Eesti Päevalehe eespool

esitatud väide vastab tõele. Selles, et eestlaste tervis pole suurem asi, pole vaja kahelda. Eestis on registreeritud 128 129 puudega inimest, rohkem kui iga kümnes tööealine on töövõimetuspensionär (2010), tervena elatud eluga lüheneb eelmisel aastal pea aasta (meestel 0,9, naistel 0,7 aasta) võrra.

Haigena elatud aastatel ja lühikesel elueal pole ühte põhjust. Esimesena pakun välja elanike vähest informeeritust (nii terviselikest eluviisidest kui ka efektiivsetest ravivõtetest) ja domineerivaid väärtushinnanguid (mürgid on moes). Teisena keskest ostuvõimest tulenevat kasinaid valikuvõi-

malusi (toiduvalik, eluaseme mikrokliima, vaba aja veetmine jmt).

Kolmandana tuleb pähe arstiabi saamise keerukus (pikad ravijärjekorrad, ebasõbralik kohtlemine, kaasnevad kulutused, (pere)arstide madal tase jne).

Kui ikka sotsiaalne turvalisus ühiskonnas seisab õblukesel jalgadel, siis ei saa elanikkonna tervis suurem asi olla. Ebakindlusi närvutab organeid, kurnab organismi.

Eestlaste töövõimetute rohkus, krooniliste haiguste ning surmade põhjused peituvad paljuski süsteemis, mitte kodanikes. ●

Eugen Veges

VÄRSKELT REMONDITUD PETERBURI TEE ASKO NÜÜD AVATUD!

Stiilsed avamishinnad ja üllatused ootavad!

Transport
üle Eesti **5 €**

-60%

Porto nurgadiivan

559 €
(1406.-)

President voodi
160x200

259 €
(518.-)

-50%

Meilt on leidnud inspiratsiooni tuhanded kodusisustajad.
Tule inspireeru sina ka!

Peterburi tee 50c · Tel (+372) 680 5560

ASKO

SAKSAMAA SAI EUROKRIISIST ÜLE 41 MILJARDI EURO KASU

Eurokriisi ajal tekkinud suur nõudlus usaldusväärsete Saksa riigivõlakirjade järele on andnud Saksamaale aastail 2010–2014 intressiäastudena tulu üle 41 miljardi euro, kirjutas

Der Spiegel. Samal ajal on Saksamaa pidanud kriisi eest maksma 599 miljonit eurot. Saksa laenu intressikulud on nelja aasta jooksul alanenud ühe protsendipunkti võrra. **Ärileht.ee**

TULUD LAEKUVAD RIIGIEELARVESSE OODATUD MAHUS

Prognoositust kehvemast majanduskasvust hoolimata on tulusid laekunud oodatud mahus. Juuli lõpuks laekus riigieelarvesse tulusid 4,43 miljardit eurot ehk 59,2% aastaks

plaanitust. 2013. aasta eelarves on koos edasiantavate tuludega plaanitud tulusid 7,48 miljardit ning kulusid koos eelmisest aastast ülekantuga 7,78 miljardit eurot. **Rahandusministeerium**

H&M-i ärimudel: vähe vahendajaid ja Bangladesh'i võileivahinnaga tööjõud

Peagi kolmes Tallinna

kaubanduskeskuses

uksed avav H&M laieneb

ka Leetu ja Serbiasse.

Ann-Marii Nergi

ann-marii.nergi@arileht.ee

H&M-i 2013. aasta plaan näeb ette kokku 350 uue kaupluse avamist, millest 90 on avatud juba esimese poolaastaga – kokku on rootslase Erling Perssoni 1947. aastal asutatud poeketil praegu 2908 kauplust üle maailma. Peale Eesti on selle aasta uute turgude sihtideks võetud Serbia, Leedu, Tšiili ja frantsiisi kaudu Indoneesia. Järgmisel aastal vallutatakse Austraalia. Tundub, et üle poole sajandi vanuse ettevõtte populaarsust ei suuda peatada ükski uus tulija, sest tarbija ootab aina odavamat kaupa ja seda saab tänapäeval pakkuda ainult Aasia megatehastest tulevate rõivastega. Kui 10-eurone särk või samas hinnas tennised paari kuu pärast välja venivad või katki lähevad, ei ole neist ühtlasi nii kahju ja asemele saab osta uued ja veel moodsamad. Lähikuudel Tallinnas avatavat kolme kauplust oodatakse samuti pikisilmi ning poes tööle hakkamiseks tuli tuhandetel eestlastel läbida märkimisväärselt tihe konkurss.

H&M-i juhid on ka ise kiitnud odavaid hindu, põhjendades neid võimalikult väheste vahendajate olemasoluga ja oskusega „parima hinnaga”

Riias avati esimene H&M-i pood mullu septembris ja Läti Delfi andmetel oli tung poodi nii suur, et hulk noori ööbis lausa poe ees tänaval, et avamispäeva hommikul esimestena sisse pääseda ja ostlema hakata.

Foto: Delfi.lv

materjale „õigelt turgudelt” kokku osta. Millest aga vähem räägitakse, on see, et H&M on kui mitte suurim, siis üks suurimatest kontsernidest, kes laseb oma kauba Bangladesh'i odava tööjõuga vabrikus valmistada.

Tõrjub süüdistusi

Ühtlasi on Bangladesh tunnud ka selle poolest, et sealset õmblejad töötavad maailma madalaima miinimum-

Tõsisel tvõetav konkurent vaid hispaanlaste Indetex

H&M-i peetakse maailma suurselt teiseks riidepoeketiks, sest esikoha on endale võitnud Hispaania rõivagigant Indetex tuntud kiirmoebrändidega Zara, Pull&Bear, Bershka ja Stradivarius. Peale nende ka Eestis esindatud märkide kuulub Indetexi kontsernile Massimo Dutti, Oys-

ho ja Uterqüe nimelised poeketid. Kuigi nii H&M-i kui ka Indetexi puhul on tegemist kiirmoe-ga, on hispaanlased seljatanud H&M-i just tänu Zarale, mis on tuntud ülikiire tarneahela poolest. Nimelt valmistatakse suur osa Zaras müüdava valiku „hitidest” Euroopas või Põhja-Aaf-

rikas ja sel viisil jõuavad kõrgmoe lavadelt kopeeritud uusimad moerõõgatused lettidele üksnes nädalatega. H&M-i tegevjuht Karl-Johan Persson on öelnud, et kuigi H&M-il on Indetexi 6000 poega võrreldes kauplusi poole vähem, on rootslaste kontserni käive peaaegu sama suur.

palga ehk 37 dollari eest kuus. Hiljutised uudised sealsetest kokkuvarisenud õmblusvabrikutest sundisid ka H&M-i lõpuks alla kirjutama lepingule, mis aitaks vabrikutel töötajatele paremaid, aga meie mõistes täiesti elementaarseid tingimusi luua. H&M-i tegevjuht Karl-Johan Persson kaitseb selle aasta kevadel pärast üle tuhande inimese nõudnud Bangladesh'i majavaringut

Alles kokkuvarisenud õmblusvabrikud sundisid töötin-gimusi muutma.

Financial Timesile rõivamüüja sealviibimise olulisust sellega, et rahvusvahelised ketid aitavad sealset elujärge parandada. Tema sõnul on ebaaus süüdistada ainult kiirmoe-ettevõtete vaesete maade ärakasutamises, sest ka mitmekümnete kallimate brändide tooted valmivad ühes ja samas tehases, aga töötaja saab ikka samasugust palka.

Kasum 2,5 miljardit eurot

„Vahe on marginaalis. Me näeme vabrikus ka luksusbrände, kes küsivad toote eest 10, 20 või 100 korda rohkem, nii et tegelikult ei saa vaadata ainult toote lõpphinda ja teha järeldusi,” rääkis Persson.

Ettevõtte eelmise aasta müügitulu ulatus 16 miljardi ja kasum 2,5 miljardi euroni. ●

Kohus sunnib Airbalticut maksma Vene pangale üle 11 miljoni euro

Moskva kohus mõistis Vene panga Investbank kasuks Airbalticut välja 11,2 miljoni eurot.

2011. aasta suvel sõlmis Investbank Airbalticu toonase suuromaniku Baltijas Aviācijas Sistēmasega (BAS) lepingu 2,1 ja 9,9 miljoni euro suuruse krediidiarve avamiseks. Käendajaks oli märgitud Airbaltic. Novembris 2011 lõpetas BAS-i järglane kohustuste täitmise.

Läti lennufirma väitel pole nad käenduslepingut sõlminud. Ettevõtte esindaja väitis, et Airbaltic korraldas sisemise juurduse ega leidnud vastavat

lepingut. Juristide sõnul ei ole lennufirma saanud nõuet võla tasumiseks.

Vaidlusalused laenulepingud panditi praegu pankroti menetlust läbiva Latvijas Krājbanka kaudu ning Airbalticu väitel kustutati võlad 25. novembril 2011, kuid Investbank väidab, et seda pole tehtud, sest maksimise tähtaeg oli alles mullu suvel. Kohus lükkas tagasi Airbalticu hagi tunnustada käenduslepingud kehtetuks.

Air Baltic on kahjumis – möödunud aastal oli Air Balticu kahjum 27 miljonit eurot.

● **Harry Tuul**

Kristiine Linnaosa Valitsus

TEATAB

Vastavalt planeerimisest 08.07-22.07.2013

Püü 2// Räägu 18 kinnistu detailplaneeringu avalik väljapanek.

Avaliku väljapaneku ajal esitas naaberkiinnistu Räägu 16 omanik märkused detailplaneeringu kohta, mis juhivad tähelepanu planeeritaval alal maapinna tõstmisele ja ohule, et sademeteveed võivad hakata uputama kõrvalasuvad kinnistuid.

Detailplaneeringu avalik arutelu toimub **02.09.2013 kell 16.00** Kristiine Linnaosa Valitsuses Tulika 33b II korruse saalis.

Löökes 16 kinnistu detailplaneeringu eskiislahenduse ja lähteseisukohtade avalik arutelu toimub **03.09.2013 kell 15.00** Kristiine Linnaosa Valitsuses Tulika 33b II korruse saalis;

Tiiva 30 kinnistu detailplaneeringu eskiislahenduse ja lähteseisukohtade avalik arutelu toimub **04.09.2013 kell 15.00** Kristiine Linnaosa Valitsuses Tulika 33b II korruse saalis

Materjalidega on võimalik tutvuda kuulutuse ilmunise päevast Kristiine Linnaosa Valitsuses Tulika 33b III korruse toas 301 tööajal. Lähemat teavet detailplaneeringu kohta saab planeeringute registrist <http://tpr.tallinn.ee/tpr/>. Info tel 645 7115.

Tallinna Linnavaaramet

TEATAB

Tallinna linn müüb kombineeritud pakkumise korras ühtse müügiobjektina Tallinna linnale kuuluvad kinnistud (Kopli liinid, 82 kinnistut) alghinnaga kokku 1 500 000 eurot.

Kopli liinide müügi alus on Tallinna Linnavolikogu 13. juuni 2013 otsus nr 133.

Kombineeritud pakkumise esimese etapi pakkumiste esitamise tähtaeg on 19. novembril 2013 kell 12:00. Pakkumised avatakse 19. novembril 2013 kell 12:05.

Informatsiooni müüdava vara kohta saab tööpäeviti Tallinna Linnavaarametist, Vabaduse väljak 10, IV korrus ja telefonidel 640 4637, 640 4635 ning Tallinna linna veebilehelt <http://www.tallinn.ee/kopliiinid/> ja www.tallinn.ee/kinnisvara.

EESTI PÕNEVAIM RAAMATUSARI

Eesti Päevalehe laupäevalehe LP raamatusari 30 maailmakuulsa teosega avab kriminaal-romaanide ja põnevusjuttude rikkaliku kullavaramu. Sarja on hoolega valitud žanri arengus aukohal seisvad tähtteosed, millest igaüks kirjandusloos olulisel kohal. Tegemist on raamatutega, mis peaksid leidma koha igal Eestimaa raamaturiulil!

Kingitus tellijale!

Sarja avaraamat, Arthur Conan Doyle'i „Sherlock Holmesi memuaarid“ Eesti Päevalehe tellijale

TASUTA!

Raamat saadetakse automaatselt koju vaid Eesti Päevalehe paberlehtede tellijatele.

**Ühe raamatu hind
vaid 5,99 eurot!**

TEATA KINGISOOVIST

Oled Eesti Päevalehe digipaketi, Eesti Ekspressi või Maalehe tellija ja soovid samuti kingitust? Anna meile oma soovist teada!

TELLI RAAMATUD

Tahad raamatuid otse koju – hakka tellijaks! Eesti Päevalehe (sh laupäevalehe LP), Maalehe ja Eesti Ekspressi tellijad saavad sarja ette tellida.

INFO, KINGISOOV JA TELLIMINE:

raamat.epl.ee
raamatud@epl.ee
tel 680 4444

MAAILMA KRIMIKLASSIKA

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30
DOYLE	CHILD	CHANDLER	MANKELL	SIMENON	GOLLINS	STOLT	FORSYTH	MCCALL SMITH	MCDERMID	CHESTERTON	GRAHAM	GRISHAM	NESBO	GOODWIN	SAYERS	LUDLUM	MARKLUND	GARDNER	RANKIN	JAMES	LE CARRÉ	RENDELL	PARFETSKY	CHRISTIE	FRANCIS	GOREWELL	ROBINSON	CROMBIE	
Sherlock Holmesi memuaarid	Kolme	Pik nõiast	Näid mõrvad	Saint-François kiriku poold	Kuulsi	Ukskõel hõlss	Kõrs	Enimise detektiiv	Nikemüü	Isa Browni lood	Moyard Budge's Drifts	Pellikaani memoraandum	Punurid	Jantside puu	Kõnnikpõrs	Bourne'i lühid	Eluig	Orielu koolia lühim	Mist mähk	Näitamine sõjajärg	Vähe tummudrak	Puutest	Kõrs	Die sotsi murgel	Näitamine	Alu, mis jätt	Pimeduse välis	Kul nädal	
***	***	***	***	***	***	***	***	***	***	***	***	***	***	***	***	***	***	***	***	***	***	***	***	***	***	***	***	***	

varrak

TÄNA ALGAB TALLINNAS AUGUSTI TANTSUFESTIVAL

Rahvusvahelise etenduskunstide festivali ligikaudu 20 üritust toimuvad Kanuti Gildi saalis, KUMU auditoriumis, teatris NO99, kinos Sõprus, Okasroosikese loosis, Draakoni galeriis ja Katuseki-

nos. Külalisi on Belgiast, USA-st, Saksamaalt, Bulgaariast, Sloveenist, Horvaatiast ja mujalt. Festivali esimene nädalavahetus on pühendatud Valloonia tantsukunstnikele. **EPL**

„ÕLIMÄE ÕIED” SAI LOCARNO FILMIFESTIVALIL AUHINNA

Heilika Pikkovi dokumentaalfilm „Õlimäe õied” võeti üles kahe aasta vältel Jeruusalemma Õlimäe kloostris ning räägib tundliku loo 82-aastasest Eesti nunnast ema Ksenjast. Locarno fes-

tival on tähtsuselt Cannes'i, Berliini ja Venezia festivalide järel üks olulisemaid A-klassi filmifestivale Euroopas. Seni on sinna valitud ainult mängufilme. **Eesti filmi instituut**

Olev Subbi oli Eesti eliit

Kunstnik Subbi elu näitas, kui palju oli nivelleeriva Nõukogude korra kiuste sellegipoolest võimalik.

Jaan Elken
kunstnik

Olev Subbi kirjeldas näituse-kataloogis „Eesti maalikunst XX sajandil” Berliini ja Pariisi (sest just neis Euroopa kunstinnaades toimusid sajandivahetusel Lennart Meri organiseeritud ja Olev Subbi koostatud ning kujundatud Eesti maalikunsti suurnäitused) kunstipublikule tabavalt Eesti maalikunsti: „Tõenäoliselt paistab külastajale silma pildi abstraktse kompositsiooni viimistletus ja suur osakaal maali ülesehituses. Teine ühine tunnus on süvenenud töö värvikooskõlade loomisel, mille tulemuseks on erinäolised värvimaailmad.

Ja lõpuks on kõigile näituse töödele iseloomulik suur töömaht ja rõhutatud lõpetatus, mis on võib-olla tingitud lihtsalt põhjamaisest põhjalikkusest. Mõned kaasaegsed kunstiteoreetikud ei näe maalikunsti arenguks enam võimalusi. Ometi ei ole see maalikunstnikke vabastanud nende igapäevasest tööst värvide kõrvutamisel, sümbolite valimisel ja uute maaliliste väljendusviiside otsimisel.”

Kirjutatu sobib hästi, iseloomustamaks ka Subbi enda loomingulist kreedit ja hoiakuid kunstis. Subbi kunstnikute näitas, et ka Nõukogude korra tasulitava ja nivelleeriva sotsrealismi kaanonis kiuste oli kõik võimalik. Kunstiõpingud, mille katkestas 1949. a märtsiküüditamine Krasnojarski kraisis, lõpetas ta alles 1962. aastal.

Esteetiline ja rafineeritud

Subbi kompromissid, kui ta neid küpse inimesena ka tegi, ei paistnud silma, tema maailmaoli rõhutatult esteetiline, rafineeritud vormi- ja koloriidiprobleemidega, Nõukogude aja paineid Subbi maalidelt otsida ei tasu. Külma, klassikalise ilu kaanonite järgi maalitud naisaktidele sekundeerisid abstraktsed foonid, mis oma värvikülluses ja vormiuperpalides meenutasid lääne kunsti-uuendajaid.

Subbi polnud kunstis teadlik uuendaja, pigem traditsiooni uuestimõtestaja, Nõukogude reaalsuses oli ta kui euroopalike, ennesõjaaegsete väärtuste saadik. Maalitehnoloogias palju teadjana rakkendas ta kõik selle oma tööde

2010. aastal oma kodus Eesti Päevalehele intervjuud andes ütles Olev Subbi, et amet valis tema – ta teadis juba 15-aastasena, et temast saab kunstnik.

Foto: Rene Suurkaev

ELULOOList

Olev Subbi

7. märts 1930 Tartu –
19. august 2013

●● Olev Subbi küüditati 1949. aastal märtsiküüditamise ajal ning ta viibis Nõukogude sunnitöölaagris 8 aastat.

●● Pärast vabanemist õppis ta Eesti riiklikus kunstinstituutis (1957–1962) ning tegutses pärast lõpetamist enamasti vabakutselise kunstnikuna. Esimene isikunäitus oli aastal 1966.

kõrge teostuskultuuri teenistusse, viiekordsetest laseeringutest ja erilistest meetoditest, kuidas üht või teist värvi kõlama panna, sain pikalt kuulda neil paaril korral, kui tema ateljees külaline olin, valitud hea vein kuulus vestluse juurde.

Hea seltskond ja muusika

Kui oma eriskummalisemaid ja erilisemaid söögikordi ritta panna, siis meenub Olev Subbi määratud kohtadega juubelisünnipäeva tähistav bankett Tallinna kunstihoone suures saalis, mida poolitas pikk valge linaga laud.

Olev Subbi kunstipoliitikasse niisama ei sekkunud, kuid ka tema käsi oli mängus tema hea sõbra Enn Kunila kogude põhjal koostatud näituse toimumisel Tallinna kunstihoones, mille viimane saal oli tervenisti Subbi loomingule pühendatud. Kunilaga koos nägin Olev Subbit viimati Carrerese kontserdil Tallinna lauluväljakul. Heast muusikast, tennisemängust ja heast seltskonnast (heast kunstist rääkimata!) lugu pidamine kuulus Olev Subbi elukreedit hulka, need maneerid määratlevad läänemaailmas jätkuvalt eliiti. Subbi oli meie eliit. ●

JÄRJELUGU

Saatana märk

Allan Hmelniński

7. osa

●● 14. septembril alustab ilmumist „Maailma krimiklassika” sari, mida saab aadressilt raamat.epl.ee tellida juba praegu.

Loomulikult vedeleb kõige peal Velbuse tunnistus, nimi ja kontaktid lehepäises. Konarlikku teksti ilmestavad pahaendelised joonised – võlukepi skeem, haldja pistoda, veidrad sümbolid... Paber näeb üsna haige välja. Üks pilk paberile ja kaugeleulatuv järeldus on kerge sündima. „Mul on tunne, et parem oleks see asi üle seletada,” vastab Tõnu Nadja küsivale pilgule ja kiirustab sõdurile järele. Aga tapetu isa ei ole enam trepil ega ka mitte maja ees. Mees on kadunud nagu tina tuhka. Tema telefon on välja lülitatud.

„Okei, helistame Velbusele. Piinlik jutt muidugi...” Puuimitatsioonist korpusega telefon päkapikumehe paunas hakkab tõrksutama lustakat iiri folki.

Kurat, mingi tundmatu number, tõmmaku uttu! Pole tal vaja mingite ahvide kõnesteid. Päkapikk paneb mobiili hääletu peale. Ta võtab telefoni taas välja alles õhtul pubis. Loeb sõnumeid. Mendid hoiatavad millegi eest? Persse! Tema – lohetapja, ei karda kedagi! Mendid tõmmaku uttu. Keegi ajakirjanik Nadja soovib intervjuud? Pole tuju! Ta kaanib viimase kannu vahutavat kesvamärjusest ja lööb lõpuks kõrti põrandal üksipäini tantsu.

Konarlikul Kalamaja tänaval, päkapiku kodu juures seisab juba pikki tunde tolmune roosteplekkidega džiiip. Silmad, mis on harjunud päevade kaupa hoolikalt üle kammima võsaseid mäekülgi ja igas suunas laiuvat tühermaad, jälgiavad nüüd kannatlikult hämarduvat tänavat. Harjunud tegevus, missioonil olemise tunne on ainus, mis aitab summutada ängistust. Valu tuleb muuta vihaks. Ja vaenlane tuleb hävitada. Need on normaalsed tunded. Need aitavad elada ega pane kõiges kahtlema.

Mõttetu kohtusüsteem! Kujutad ette, need uurijad tahtsid seda jätist isegi hoiatada! Käisid päeval siin ja kleepisid talle ukse peale märkmepaberi. No muidugi, päeva lõpuks saavad kurjategijad ju heal juhul tingimisi karistuse. Või läheb viieks aastaks kinni jõugu kõige väiksem mutrike. Euroopa kohtusüsteem! *Fucking hell, I am on my own!*

Lõpuks kakerdab eemalt ligemale purjus kogu. Maas-

tur käivitub ja veereb aeglaselt lähemale. Päkapikk taarub ukse ees, kougib paunast võtme ja tahab seda lukuauku toppida, kui tema kaelale langeb kellegi käsi ja tugev põial vajutab osavalt kinni unearteri.

Kõik on toimunud pehmelt, kiirelt ja tähelepandamatult. Eemalt vaadates võiks jääda mulje, et hea sõber aitas purjakil semu autosse. Linna kohale on laskunud pimedus. Vana maastur keerab Pärnu maanteelt Viljandi suunas – taga põrandal kummikute, labida ja muu mehise trāni vahel kägeras üks korralikult kinni teibitud päkapikk. Kõike katmas tume ehituskile. On väga imelik ootamatult ärgata rapuval autopõrandal, umbne kott peas ja suu kinni teibitud.

Joodud õlled kipuvad välja, tundub, et kottpüksid ongi juba märjad. Kui see on nali, siis igatahes väga nõme. Aga

Valu tuleb muuta vihaks. Ja vaenlane hävitada. Need on täiesti normaalsed tunded.

paistab, et see ei ole nali, igal juhul kestab see liiga kaua. Lõpuks teeb auto muhklikul teel viimased jõnksud ja peatub. Keegi tõmbab ta välja ja lohistab vanade kartulite järele haisvasse keldrisse. Sel pikal päeval mille roosteplekkidega maastur veetis maja juures oodates, toimus ka muud.

Näiteks kella 5 paiku võis otse seal kõrvaltänaval näha järgmist pilti: jooksujalu rutatab üks kahupäine viksilt riides noormees. Tema käes on kanistrike, nagu jahutusvedelik. Lihtsameelse ja usaldava näoga poiss jõuab ukseni, jookseb kiiresti üles vanast putretpist ja siseneb korterisse nr 5. Kitsukeses, paksult jopesid ja kingi täis esikus paneb ta kanistri nurka, kisub kingad jalast ja avab toakuse. Prilliklaasid tõmbuvad uduseks. Tuba on tihedalt täis. Käimas on palvetund. Jutlustaja palvetab kirglikult, inimesed palvetavad läbisegi kaasa, silmad kinni, käed õhus liikumas. Noormees otsib pilguga oma sõpra, märkab teda ja liigub tema kõrvale.

„Kas töid?” küsib tumedate lühikeseks põetud juuste ja karmi välimusega tegelane meie uustulnukalt. ●

Järgneb...

S SPORT

JALGPALLI MEISTRILIIGAS FAVORIIDID EI VÄÄRATANUD

Eesti jalgpalli meistriliiga 24. voorus võitis Tallinna Flora Narva Transi tulemusel 4 : 1. Sama tulemusel alistas Levadia Tallinna Kalevi. Levadia domineeris võõrsil kohtumist Tallinna Kale-

viga terve mängu vältel ja võitjas ei kaheldud kordagi. Rimo Hunt (pildil) sai seejuures kirja kübaratriki. Sillamäe Kalev oli võõrsil parem Paide linnameeskonnast 3 : 0. **Delfi**

ALGAB PURJETAMISE MM

Tallinnas 23.–31. augustil peetavatele purjetamise maailma-meistrivõistlustele Finn-klassis on registreerunud 96 purjetajat 30 riigist, ka kõik maailma edetabeli 25 esimest sportlast. **ERR**

OHVERDATI LAMMAS

Kasahstani mullune meistrklubi Karaganda Šahtar järgis enne teisipäevast Meistrite liiga play-off'i Šotimaa klubi Glasgow Celticuga rituaali ja ohverdas staadionil lamba. **Delfi**

Fotod: Sergei Stepanov

Bondarenkol jäi maailmarekord ületamata

Gala Meeste kõrgushüppe hooaja komeet Bogdan Bondarenko ründas sarnaselt Moskva MM-ile maailmarekordit märkivat kõrgust 2.46 ka kõrgetasemelisel Sillamäe hüppetalal. „Mulle meeldis väga Sillamäel võistelda. Küll oli aga MM-ist ja selle järgsetest pidustustest väsimus sees, uneaega on väheks jää-

nud ja pärast MM-i olen saanud teha vaid ühe treeningu,” rääkis neljapäeval Moskvast MM-i rekordiga 2.41 triumfeerinud ukrainlane. Kõrgetasemelise galavõistluse võiduks piisas Bondarenkole eile kõrgusest 2.27, pärast seda telliski ukrainlane latile maailmarekordi. Kui avakatse (pildil) oli veel üsna lubav, siis tei-

se ajas ta juba selgesti maha, kolmandast üritusest sportlane loobus. Bondarenko kõrval olid võistlustules ka 2007. aasta parim Donald Thomas Bahamalt ja kaks aastat varem Helsingis võitnud Juri Krõmareno Ukrainast.

Sünnilinnas hüpanud Anna Iljuštšenkot (teisel pildil), kes ületas 1.88 ja sai võidu tänu

väiksematele katsete arvule, tuli vaatama täismaja publikut. Tulemusega Eesti rekordiomanik rahule ei jäänud, sest sarnaselt Moskva MM-iga tõmbasid sääremarjad krampi, mis pärsis sooritusi. Kõrguse 1.88 ületasid ka Grete Udras ja Alesja Paklina. Eleriin Haas ületas 1.75, ent pidi valutavate põidade tõttu loobuma. **EPL**

Siim-Sander Vene tuleb korvpallikoondisele appi

Nii Vene mänguvalmidus kui ka Kanguri paranev vorm suurendavad koondise löögijõudu.

Andrus Nilk
andrus.nilk@epl.ee

Eesti koondise kõigist neljast 2015. aasta Euroopa meistrivõistluste valikturniiri mängust seljavigastuse tõttu eemale jäänud Vene ütles, et tahab homme Magiljovis peetavas poolfinaali esimeses kohtumises Valgevenega meeskonda aidata, kui selja seisund halvemaks ei lähe.

„Kõigepealt peab Siim-Sander teatama, et on 100% mänguks valmis,” ütles Eesti koondise peatreener Tiit Sokk. „Ta on kindel mees, kes hoiab rünnakul teravust ja töötab kaitses ning saab anda rohkem mänguaega saavatele korv-

palluritele puhkamiseks lisaminuteid.”

„Raske, selg on veel nõrk,” lausus Vene. „Hüppamisega pole muret. Pöõrete tegemine on raske, suurem mure on vastastega korvi all trügimisel.”

Peale Vene valmiduse meeskonda aidata suurendab koondise peatreeneri Tiit Soku võimalusi nii koosseisu kui ka taktika valikul Kristjan Kanguri paranev keheline vorm.

„Eks ma tunnen end füüsiliselt paremini ja olen ka peas rohkem mänguks valmis,” ütles Kangur, kes tuli koondisele pärast nn sportlase songa operatsiooni appi.

Koondise raudvara, neljas alagrupimängus kõige suuremat koormust kandnud Janar Talts pidas edu võtmeks võistkondlikku kaitsset.

„Väga tähtis on mängu lugemine, mitte ainult rünnakul, vaid ka kaitses,” lausus Tar-

Vene tahab meeskonda aidata.

Foto: Priit Simson

tu Ülikool/Rockiga liitunud keskmängija. „Terve võistkond peaks olema ühel lainel. Turniiri alguses tegime palju pisi-vigu. Mida vähem pisi-vigu teeme, seda paremini mängime.”

Möödunud teisipäevases 21-punktilises võidumängus Portugali üle toetusid Eesti korvpallurid heale visketabavusele.

Viimases alagrupimängus Slovakkia koguni 41 punktiga purustanud Valgevene põhitegijad on kiire tagamängija Vitali Ljutitš ja keskmängija Artjom Parahhovski. Ljutitš tegi peavalu ka kuu aega tagasi Tallinnas toimunud kontrollmängus, mille Valgevene võitis lisaajal 87 : 77. Parahhovski tookord ei osalenud.

„Tänu Parahhovskile on Valgevene korvi all jõulisem, nad viljelevad ka teistsugust stiili,” võrdles Kangur järgmist vastast elmisega. **•**

MM-i viimane koht sunniks Urmas Tali vuntse kasvatama

Kui peaks minema kõige hullemini ja Eesti võrkpalli juunioride koondis naaseb MM-ilt 20. ehk viimase kohaga, peab peatreener Urmas Tali endale vuntsid kasvatama. Võimaliku kohustuse sai Tali endale eile Ülemiste hoteli vestibüülis vahetult enne seda, kui juunioride koondis lennujaama läks ja kursi Türgile võttis. Kuna peatreener ise ühelegi lubadusele ei tulnud, mida ta kõige mustema stsenaariumi korral teeks, hakkasid koondislased ja meeskonna abipersonal ideid pakkuma. Rõõmsatujuline seltskond jõudis kiiresti vuntside kasvatamiseni, mis kohe ka ühehäälselt heaks kiideti.

Tahetakse edasi jõuda

Loomulikult ei sõida koondis aga homme Türgis algavale MM-ile viimase koha mõtetega. Maailma 20 parima

võrkpalliriigi sekka pääsenud võistkonna selgeks sihiks on jõuda alagrupist edasi, milleks tuleb selja taha jätta vähemalt üks vastane nelikust Argentina–Iraan–Jaapan–Mehhiko. Alagrupi soosikud peaksid olema Argentina ja Iraan, kes on nii selle vanuseklassi kui ka kuni 19-aastaste viimasel kolmel MM-il pidevalt esikümnes olnud, ja valitsev Aasia meister Jaapan. „Mehhikot tuleb kindlasti võita, aga usun, et kõik on meile võimetekohased vastased. Otsustavaks saab see, kes tol päeval ja konkreetsetes mängus parem on,” rääkis nurgaründaja Robert Täht.

Võistkonnale lisab enesekindlust see, et kevadistes valikmängudes alistas Eesti tugevad Euroopa võrkpalliriigid Saksamaa ja Bulgaaria.

Esimese mängu peab Eesti homme kell 12 Iraaniga. **• Pärt Talimaa**

Golfimängija Mark Suursalu: võit andis olulise enesekindluse

Intervjuu

Aet Suväri
toimetaja

Mark Suursalu sai Norras oma esimese turniirivõidu ja tõusis sellega Skandinaavia liigas 93. kohalt 23. kohale.

●● Võitsid paar nädalat tagasi oma esimese golfturniiri profina. Mida see võit sinu jaoks tähendab?

Olen kolm aastat profina Skandinaavia liigas mänginud ja siiani oli mu parim saavutus jagatud seitsmes koht. Sel aastal ei olnud mul kuni selle võistluseni väga hästi läinud, läksin Norras võistleva rohkem selle mõttega, et pääseda ka viimasel päeval peale ja saada sellega õigus järgmisel aastal võistelda. Hooaja lõpus peab mahtuma 70 sekka, et säilitada mängimise õigus. Enne Norra võistlust olin 93. kohal, nüüd aga 23.

Nii et nüüd ei ole mul järgmisel aastal selles suhtes ühtegi probleemi. Suurtur- niiridele ma praegu veel ei saa, aga mulle endale oli see võit oluline enesekindluse saavutamiseks. Enesekindlus on golfis ülioluline. Sarnases situatsioonis olles on tähtis, et on see teadmine, et oled suuteline võitma.

●● Turniir sujus algusest peale sinu jaoks hästi?

Eelmisel aastal jäin samal võistlusel ühe löögiga viimaselt päevalt välja. Teadsin seetõttu, et see väljak on mulle sobiv, sest seal avalöögi täpsus nii palju ei loe. Minu eeliseks teiste mängijate ees on löögi pikkus, aga ma ikkagi ei ole väga täpne, pallid kipuvad mul minema igas suunas. Kuid Norras ei pidanud liiga palju driver'it (pikkade löökide jaoks mõeldud golfikepp – A. S.) kasutama, sain mängi-

da teiste keppidega. Puttamine ja lähimäng on mul kogu aeg tugevad olnud, hoidsin ka Norras palli mängus, puttasin hästi. See oli mul kolme aasta jooksul esimene võistlus, kus sain kõik kolm ringi kokku. Varem oli ikka nii, et andsin paar lööki ära, nüüd läksin iga ringiga paremaks.

●● Nii et sa ei oodanud juba enne võistlust, et sind saadab seal edu?

Ei oodanud jah. Võib-olla siis, kui tõesti hästi lööd, lähed golfis selliste mõtetega võistleva, et sind saadab edu, aga muidu võtad lihtsalt löögi korraga, päeva korraga. Võistlus kestab ju mitu päeva, seal ei ole hea jääda põdema väikeste eksimuste pärast. Viimaseid radasid mängisin nii, et isegi seisu ei teadnud – ei küsinud ka kellegi käest. Mõtlesin, et on vaja lihtsalt lõpuni mängida, eks siis vaatan, mis tuleb. Teadsin, et ma ei saa väga madala koha peal olla, aga mul polnud aimugi, kas olen kahega ees või ühega taga. Pärast mind

Mark Suursalu
golfimängija

Viimaseid radasid mängisin nii, et isegi seisu ei teadnud – ei küsinud ka.

oli viimases grupis veel üks rootslane, kellel oli veel võimalus minuga viigistada, aga ta kukkus hoopis kolmandaks.

●● Kas tegid teadlikult selle otsuse, et ei taha seisu teada?

Võibolla natuke küll jah. Tegelikult on küll ka hea, kui tead seisu, siis oskad arvestada, kui palju riskida. Aga ma usun, et minu puhul oli hea, et ma ei teadnud.

●● Mida see võit sulle endale näitab?

Ma olen nüüd peaaegu kümme aastat tõsisemalt golfiga tege- lenud ja see näitab, et mida- gi olen siis järelikult ka õigesti teinud. Mul on olnud aastaid, kus pole tulemusi tulnud, kuid et olen ikkagi saanud eda-

Mark Suursalu teeb GSK Invitational 2013 võistlusel raja nr 2 avalööki.

Foto: Mats Soomre

si pusida, selle eest tänu toetajatele. Eelkõige ongi mul hea meel nende pärast, nad on ju mind selle mõttega toetanud, et ükskord võidaksin. Mulle endale on need kümnendad kohad ka ehk head, aga nende pärast on hea meel, et tuli lõpuks võit.

●● Milline on hooaja ettevalmistus olnud? Kas tänava valmistusid kuidagi varasemast teisiti?

Hooajaks valmistun Hispaanias. Golfi mängitakse ikka muru peal ja Eestis seda talvel teha ei saa. Meil on küll golfi sisehall, kus saab lööke harjutada, aga profitasemel on oluline mängida just muru peal. Tegelikult vigastasin ma eelmisel aastal oktoobri lõpus korvpalli mängides sõrme. Sellele järgnes operatsioon ja siis ei saanud ma kaks kuud golfikeppi kätte võtta. Läksin alles jaanuaris Hispaaniasse, see muutis hooaja alguse raskemaks.

Viimastel aastatel olen üksi treeninud, aga maikuus alustasin treenimist koos Enrico Villoga. Treeneri olemasolu on tähtis, sest mängijal pole ju võimalik oma liigutusi kõrvalt jälgida. On vaja kedagi, kes juhiks tähelepanu nende asjadele, mida ise ei suuda vaadata. Maaailma kümnel parimal on kõigil treenerid, tihti veel ka needsamad, kellega nad on lapsest saadik koos mänginud. Enrico teab mind samuti juu- niorist saadik.

●● Milline on sinu treeningprotsess – kas treenid iga päev? Mitu korda päevas golfiväljakul käid?

Päevad on pikad. Nii ei ole, et teed hommikul trenni ära, siis puhkad ja teed õhtul uue trenni. Ma tulen tihti hommi- kul väljakule ja hakkam mingit elementi harjutama. See võtab paar tundi. Siis mängin võib-olla üheksa rada, teen lõuna ja mängin veel üheksa või 18 rada. Mängimine on parim treening. Üks asi on see, et sul on hunnik palle ees ja lihtsalt klohimid neid, aga alles mängides näed, kas suudad neid lööke ka rajal sooritada. ●

ISIKLIKKU

Mark Suursalu

golfimängija

Sündinud 1. novembril 1990

Klubi: Estonian Golf & Country Club (EGCC)

Treener: Enrico Villa
Alustas golfimänguga augustis 2000

Parim saavutus: Golfi Ecco Touri profiturniiri võit augustis 2013

Olümpiaunistus püsib

2016. aasta olümpiamängudel Rio de Janeiros on ka golf taas kavas. Mark Suursalu sõnul on olümpiamängud midagi, mille poole ka tema püüdleb.

„Golfis osalevad olümpiamängudel profimängijad, kes pääsevad sinna maailma edetabeli põhjal. Selleks, et säiliks lootus osaleda, pead mahtuma umbes kaheksa sekka,” räägib Suursalu.

„Esimesed kümme pääsevad automaatselt, siis hakatakse kohtasid jagama ka riikide kaupa. Aga selleks, et maailma edetabelikohta saada, pean

mängima kas Challenge Touri või Euroopa tuuri,” lisas ta.

Suursalu on juba varasemates intervjuudes tunnistanud, et Challenge Tourile saamine on olnud üks tema eesmärke. See on endiselt nii. „Selleks, et sinna saada, pead olema Nordic liigas esimese viie seas,” sõnab ta. „Selleks peab ikkagi turniire võitma või tihti esikümnes olema. Norra turniiri võiduga jätsin endale väikse võimaluse – septembri lõpus mängin Rootsi turniiri finaalis, oktoobri alguses Taani turniiri finaalis, seal on suuremad punktid mängus.”

kuulutus.lehed.ee

Nüüd kuulutuste tellimine veelgi lihtsam. Vali rubriik, kirjuta tekst ja tasu – kõik ühest kohast! Reakuulutusi saab anda internetis aadressil **kuulutus.lehed.ee**, e-postiga **anni.koppel@lehed.ee** ning kõikides Eesti Posti kontorites üle Eesti. Info telefonil 680 4506.

25. AUGUSTIL KINOS COCA-COLA PLAZA KELL 11.00 -17.00

KOOLIERI PEREPÜHAPÄEV

OSTA PILET FILMILE JA TULE VAREM KOHALE!

2. KORRUSEL TOIMUB KOOLITARVETE TUTVUSTUS JAGATAKSE TASUTA VIHIKUID JA PLIIATSEID LASTELE KA MEISTERDAMISNURK LOOSI LÄHEB PALJU AHIINDU!

KAVA

„SMURFID 2“

„KOLLIDE ÜLIKOOL“

„PERCY JACKSON: KOLETISTE MERI“

„KON-TIKI“

„MINA, SUPERVARAS 2“

LAPSED	TÄISKASVANUD
2 ⁵⁰ €	5€
3 ⁵⁰ €	5 ⁵⁰ €

KOMMID

ERIPAKKUMINE -20%

MÄNGUASJALOOS

kn+pka ppp VALMIVIHIK MAANTEEAMET STABLO WWW.FORUMCINEMAS.EE

TÄNA KINOS ARTIS:

EUROPA CINEMAS MEDIA-PROGRAMME OF THE EUROPEAN UNION

igal kolmapäeval kell 11:30 | Filmikava vaata: www.kino.ee

Kon-Tiki

11:30

12:50 16:30

15:00 18:15

Lotte ja kuukivi saladus	09:30 11:15	Relv igas käes	14:35
Beebikino: Kon-Tiki	11:30	Päevade vaht	15:00 18:15
Robinson Crusoe: Piraatide pealik. Eesti keeles!	12:50 16:30	Kon-Tiki	18:45 21:15
Üheshingamine	13:45 17:30	Teispool mägesid	20:45

www.kino.ee | Estonia pst. 9, Tallinn | Solarise keskus | Tel. 663 1380

TÄNA KINOS SÕPRUS:

EUROPA CINEMAS MEDIA-PROGRAMME OF THE EUROPEAN UNION

PARIS KINO - AASTAST 1955

14:00

16:00

Paradiis: Armastus	16:00
Paradiis: Usk	18:30
Paradiis: Lootus	21:00

Vaata kino Sõprus nädalakava **www.kinosoprus.ee**

MoMo AUGUSTIS UUS MENÜÜ! Jaapani toit, otse südamest!

KATUSEKINO

KATUSE KINO

VIRU KESKUSE KATUSETERRASSIL

TÄNA

VÄRSKE FILM

Mood Indigo

Michel Gondry

2013/125min

HOMME

FILMIPÄRL

Point Break

Kathryn Bigelow

1991/123min

PILETID EELMÜÜGIST: Piletilevist või katusekino.ee

Osta pilet eelmüügist vihmakindlatele soojendusega terrassidele.

KOHAPEAL: pool saalist tuleb müüki alati enne seansi Katusekinos.

Seansside algus orienteeruvalt kell 22.00.

KATUSEKINO.EE

Avatud E-R 12-02, L-P 17-02

Meediapartnerid

Eesti Ekspress

Eesti Päevaleht

Partner

viru

www.poff.ee

Vennad Grimmid

Lumivalgeke

“Peeglike, peeglike seina peal, kes on kauneim kogu maal?”

Siima Škopi originaal-illustratsioonid

Raamatud on saadaval raamatupoodides üle Eesti või tellides www.healugu.ee

AARON TAYLOR-JOHNSON CHRISTOPHER MINTZ-PLASSE CHLOË GRACE MORETZ JIM CARREY

KICK-ASS2

UNIVERSAL PICTURES AND MARV FILMS PRESENT A MATTHEW VAUGHN PRODUCTION "KICK-ASS 2" AARON TAYLOR-JOHNSON CHRISTOPHER MINTZ-PLASSE CHLOË GRACE MORETZ AND JIM CARREY

CLAUDIA VAUGHN PIERRE LAFRANCE THEODORE MURPHY JR. JEFF WADLOW

KINODES 23. AUGUSTIST

TIINA KRUUS

(sünd 1963)

ajakirja Anne & Stiil peatoimetaja

Eesti Ajalehtede Liit

MART UMMELAS

(sünd 1953)

Tallinna TV juhatuse liige

Eesti Ajalehtede Liit

kuulutus.lehed.ee

Nüüd kuulutuste tellimine veelgi lihtsam. Vali rubriik, kirjuta tekst ja tasu – kõik ühest kohast! Reakuulutusi saab anda internetis aadressil **kuulutus.lehed.ee**, e-postiga **anni.koppel@lehed.ee** ning kõikides Eesti Posti kontorites üle Eesti. Info telefonil 680 4506.

1. JÄTA OMA TUTVUMISKUULUTUS TASUTA:
Helista **66 22 524** Kuula hoolega juhiseid. Ütle 40 sek jooksul selge häälega oma kuulutuse tekst. Ära lõpeta kõnet enne, kui oled ära kuulanud oma postkasti numbri ja salakoodi. NB! Kirjuta need üles. Soovitame Sinul enda jaoks kuulutuse tekst eelnevalt valmis kirjutada.

2. NII VASTAD LEHEST LEHEST LEITUD KUULUTUSELE:
Helista **900 2626**, peale sissejuhatust vali kood **022**. Kuula hoolega juhiseid. Sisesta kuulutuse number millele vastad ja siis ütle oma teade.

3. NII KUULED SULLE SAABUNUD VASTUSEID:
Helista **900 2626**, peale sissejuhatust vali kood **022**. Kuula juhiseid, sisesta oma kõneposti number ja salakood ning kuula Sulle jäetud teateid.

TÄHELEPANU! Meie numbritele saab helistada tavatelefonilt ja kõikidelt mobiilidelt, tingimusel, et telefon on klahvidega ning toonvalimisega. Uued kuulutused ilmuvad ühel päeval laupäevast kolmapäevani Eesti Päevalehes. 9002626 eritariif 0.63 EUR / min.
Teenuse osutaja: Indata OÜ.

Naine meest

Vaba 50+ tallinnanna soovib tutvuda 50+ intelligentse ja toreda mehega. **69496**

Lugupidu alkoholivaba härrasmees Tallinnast või selle ümbrusest aastates 70+, eakaaslane, üksikuks jäänud naine, soovib Sinuga tutvuda ja võimalusel ka kohtuda. **69492**

55+ vormikas igati normaalne lahutatud lesknaise soovib leida sõpra, kellega aeg-ajalt kohtuda. Ei oma autot ega juhilube. Soovitav Jõgeva kandist. **69535**

46a. naine soovib tutvuda mehega, kes tooks mu ellu päikesepaistest ja soojust, kes ei kardaks torme. **69532**

63a. naine Tallinna lähedalt, kes on kaua üksi elanud, soovib leida hea südamega kaaslast, keda ei valluta väga pahed. **69527**

47a. naine soovib tutvuda sobivas vanuses mehega Tallinnast või selle lähimbrusest. **69516**

69a. üksik vaba naine soovib tutvuda sümpaatses sõbraliku mehega, kes on pahedest prii. **69511**

68a. naine tutvub intelligentse toreda mehega, kes on suitsust ja alkoholist prii. **69510**

Olen 63a. igati tegus Tallinna proua, hing on ikka sees, nagu 25sel. Nooruslik sobivas vanuses mees, kui sulle sobib ringi rännata nii seljakoti, kui autoga, suveõhtul tantsida, kui sa ei suitseta, ei liialda alkoholiga, anna endast märku. **69485**

51a. vaba naine soovib tutvud meeldiva armastust vajava ja jagava, mõistva, ausa ja hea huumorimeelega alkoholi-ga mitteliialdava mehega **69477**

Kolmekümnendates abielunaine otsib hell ja romantilist meest, kellega vahel kohtuda ja intiimseid hetki jagada. **69473**

Üksik korralik 50+ naine Tallinnast soovib leida 50-60a korralikku vaba meest kooselu eesmärgil. **69472**

Üksik 63a. naine tutvub intelligentse rõõmsameelse toreda mehega, kes hoolib, hoiab ja armastab. **69466**

46a. naine soovib tutvuda mehega, kes peab ennast ilusaks ja meeldivaks. **69457**

Eakas ja suitsuvaba taadike, kui sul on oma kodu, siis saab minust sinu hell eideke. **69355**

45a. vaba ja vallaline naine soovib tutvuda 40-50a. mehega. **69350**

Normaalse välismuse ja iseloomuga naine Tallinnast, 80+a. otsib samade omadustega sõpra Tallinnast. Tõeline härrasmees, aus ja hea, kandideeri! Ehk sobime ja hall argipäev kaob. Sponsorit ei vaja ja sponsori ei hakka. **69347**

Mees naist

Mees kuuekümnendates soovib tutvuda lühemat kasvu Tallinna naisega. **69487**

Mitmete huvidega, ka aiandus ja tantsimine, optimistlik mees tutvub heatahtliku mittesuitsetava naisega vanuses 65-70a. püsisuhte eesmärgil. **69531**

50+ mees otsib kuni 55a. sõbrannat Pärnu või Lääne-Eesti kandist. Ei seikle. **69522**

52a. Tallinna mees otsib püsisuhteks ausat ja vaba naisterahvast. **69520**

72/196 mat. kindl. soliidne härrasmees soovib tutvuda endast noorema meeldiva daamiga, et vahel tantsimas ja reisimas käia. Eks aeg näitab, mis edasi. **69513**

70+/175/100 soovin leida kaaslast hell, väiksemat kui seinakella. Oman tehnikat, transporti. Soovitavalt maa-kohas, kus oleks tegevust ja toimetamist. **69512**

Keskealine mees soovib tutvuda 40-55a. naisega Tartu või Jõgeva ümbrusest, kellega vahel kohtuda. **69508**

Viiekümnendates abielumees Tartumaalt soovib vaheldust intimiteluse. **69506**

Korralik kõrgharidusega maj. kindl. 65a. mees Raplamaalt otsib samaväärses saledat 60+ daami elukaaslaseks. **69504**

18a. noormees soovib tutvuda kuni 22a. preiliga. **69503**

45a. mees Tartust soovib tutvuda toreda naiseliku naisega Tartust või Tartumaalt. **69495**

Armas 65-70a. kaksikute- või jääranaine, sinuga soovib tutvuda kaksikmees 72/180/80. **69483**

Mees soovib tutvuda 45-55a. naisterahvaga kooselu eesmärgil. Elan ise Tartu lähisel. **69482**

72a. noormees Tallinna lähistelt, oma maja, sõidan autoga, soovib tutvuda sobivas vanuses vaba naisterahvaga, sobivusel kooselu. **69481**

58a. lahutatud mees otsib sobiva keemiaga hingesugulast. Ei ole ideaalkuju. **69480**

Mees 176/76 Elva linna lähistelt kenast makodust soovib tutvuda kena saleda hea naisterahvaga kuni 53a. **69460**

40+ vaba lahutatud töötav kena normaalse väljanägemisega mees Mulgimaalt tutvub vaba sobiva keskmist kasvu naisega. **69451**

Mees 61/167 Tallinnast soovib leida elukaaslaseks naist vanuses 60-65a. Võib olla ka meeldivalt täidlane. Elukohta ei vaheta. **69443**

33a. mees otsib püsisuhteks elukaaslaseks korralikku armastavat naist vanuses 20-30a. **69439**

Kursused personalitöö, bürootöö ja sekretäritöö alal
toimuvad Tallinnas, Sütiste tee 21
Info ja registreerimine 652 1619, 516 4388, info@personalikeskus.ee
Koolituskalender kodulehel www.personalikeskus.ee

TÕDE JA ÕIGUS. TEINE OSA
9., 10. septembril 18.00

Robert Lepage`i küllalistendus
KUU TAGUMINE KÜLG
1., 2. oktoobril 19.00
Nokia Kontserdimajas

Kassa: 66 50 800
www.linnateater.ee

Valmistame lahtikäivaid söögilaudu,
tel 501 1784, www.restore.ee

ostame
METSAKINNISTUID JA RAIEÕIGUST
www.metsamaakler.ee
andres@metsamaakler.ee
7446655, 5285038

Lahkunu transport krematooriumisse ööpäevaringelt kogu Eesti piires.
Tuhastamistatus soodsaima hinnaga.
Kõik matuseteenused.
KAKS KABELIT.
Suurim urnivalik Eestis.
Tel 623 8808 24h
www.krematoorium.ee

Laen

• **Laen kinnisvara tagatisel.**
AS A&O LaenuGrupp. Tartu mnt 29
Tln. 6486083 www.aolaenuud.ee.
Tutvuge tingimustega, konsulteerige asjatundjatega.

Müük

• **Müüa lõhutud küttepuid.**
Tel 5092933.

Müüa lahustivaba vanniemaili koos paigaldusega. Garantii.

Tel nr 558 1222

Töö

• **Hiiumaa Haigla võtab tööle füsioterapeudi.** Info tel 505 3486.

Teenused

• **KAARDID ENNUSTAVAD**
Tel 900 1727 24 h, h 1,09 €/min
www.ennustus.ee
• **Õmblusmasinate remont.**
Tel 656 6063, 551 6633, Rosmann.

Tervis

• **Parapsühholoog Ž. Stepanjan** aitab alkoholi- ja nikotiinisõltuvuse, ülekaalulisuse, radikulidija stressi puhul. Konsultatsioon. Tel 58588910.

AEG KAUBELDA!
Holmes & Meyers kutsub metsaomanikke läbi rääkima metsas planeeritavate raiete üle.

Ostame kasvava metsa raietõigust. Pakkuda võib lageraidest harvenduseni.
ERIPAKKUMINE! Pakume kasvava lepu eest head hinda.
Lõhutud küttepuid müük, tellimine: tel 600 5323

HOLMES & MEYERS
Metsasõbralik ettevõtmine
tel 5553 3064, 5554 0620
e-post info@holmesmeyers.eu

Nüüd kuulutuste tellimine veelgi lihtsam!

kuulutus.lehed.ee

Reakuulutusi saab edastada ka e-postiga anni.koppel@lehed.ee ja kõikides Eesti Posti kontorites üle Eesti. Lisainfo telefonil 680 4506.

Sügav kaastunne
Silvi Pihlakule abikaasa

ÜLO PIHLAKU

kaotuse puhul

Eesti Muinsuskaitse Selts

Avaldame kaastunnet
perekonnale

OLEV EHRLICH

lahkumise puhul

SA Leitudajateküla

Vaikses leinas langetame pea

ANNIKI KASE

lahkumise puhul

Tunneme kaasa perele

Tiina, lapsed peredega

Meie hulgast lahkus
endine hea koostööpartner

ANU HAUG

siiras kaastunne omastele

Baltic Agro

Teatame kurbusega, et on lahkunud meie armas abikaasa, isa ja vanaisa

MATI PRISK

18.03.1942 - 16.08.2013

Leinavad abikaasa ja lapsed peredega

Teatame kurbusega, et on lahkunud ema, vanaema ja vanavanaema

VANDA - ELISABET LARIONOV

(sünd. Porkun)

1.06.1922 - 18.08.2013

Ärasaatmine
Pärnamäe kabelis
22. aug kl 12

Tütär lastega

*Liig ruttu läksid me juurest ära
Nüüd tantsid taevas, kesk tähesära*

Lahkus meie kallis tantsukaaslane

ANNIKI KASE

Südamlik kaastunne omastele

Naisrühm "Keikal" ja õpetaja Ilma Adamson

Avaldame südamlikku kaastunnet kallile Hans-Erikule

ISA

kaotuse puhul

Klassikaaslased

*Ja äkki saab otsa kõik
Ka see, et olime
Mis on see ainus, mille kaasa viime?
Ei igavik, ei tunne
ei lõppemist, ei algust
/J. Viiding/*

Teatame sügavas leinas, et on lahkunud kallis isa, abikaasa ja poeg

RAIMO RAUDVEE

Viimane hüvastijätt toimub 23. aug kl 15
Metsakalmistu kabelis

Palume lilli ja pärgi mitte tuua

Lesk lastega

Avaldame siirast kaastunnet
Sander Klaosile

EMA

kaotuse puhul

Kolleeigid Nordea pangast

Tallinna Kalevi meeskond avaldab kaastunnet meeskonnaliige Ivar Tulitile

ISA

kaotuse puhul

Eesti Kirurgide Assotsiatsioon

leinab head kolleegi

dr RAIVO ANNUS

24.12.1946 – 16.08.2013

Südamlik kaastunne lähedastele

RAIVO ANNUSE

kaotuse puhul

SA Põhja-Eesti Regionaalhaigla Onkoloogia- ja hematoloogiakliinik

*On elu lühike, on ainult viiv
Kesk maiseid askeldusi tõuseb iil
ja luba küsimata askeldaja viib*

KERSTI KAERAMAA

16.12.1970 - 14.08.2013

Mälestame head kolleegi ja avaldame südamlikku kaastunnet lähedastele

Sotsiaalministeerium

Avaldame lähedastele siirast kaastunnet

KERSTI KAERAMAA

ootamatu lahkumise puhul

Armast kursusekaaslast mälestavad

Tallinna Ülikooli infoteaduste eriala 1994. a lõpetajad

TELEVISIOON

ETV

07:25 Draamasari Maahaigla
08:10 Aia elu: Supertoidud I (ETV 2013)
08:25 Eesti mäng*
08:55 Draamasari Holby City haigla
09:55 Ajavaod: Järjepidevuse hoidjad
10:20 Üks tegu: Naljategu (ETV 2009)
10:30 Ajalik ja ajatu: Kuri ja kannatus hinduismis, budismis ja hiina usundites (ETV 2009)
11:00 Draamasari Väike maja preerias: Kezia järve koletis
11:50 Kriminaalsari Ohtlik lend
12:45 27: Käed ja jalad (ETV 2012)*
13:15 Dokfilm Supertorm 2012*
14:00 Ainult kümme aastat: 19.08.1991 (ETV 2001)*
14:25 Ainult kümme aastat: 1991. aasta augustisündmused*
14:55 Täheleav: Peeter Pere (ETV 2013)
16:10 Draamasari Holby City haigla: Armastus ja abielu*
17:10 Reisisari Reisile minuga: Silla dünastia pealinn Gyeongju
17:35 Minuscule: Loodus kutsub
17:40 Draamasari Maahaigla*
18:30 Aktuaalne kaamera
18:45 Osoon (ETV 2012)
19:15 Iloline inemine: Keelehoidja Helve Ruul (ETV 2010)
19:30 Teeliste kirikud: Hiiumaa
20:00 Kõõgikodanikud: VS (Eesti 2013)
20:30 Hakkab jälle pihta: Tuleb muuta elu
21:00 Aktuaalne kaamera. Ilm
21:25 Sport
21:35 SUVEkulTUUR
21:45 Eesti mäng
22:15 Doksari Hüvasti, seltsimehed!, 4/6: Ärkamine
23:10 Komöödiasari Hung: Terve kari
23:35 Draamasari Waterloo Roadi kool*
00:25 SUVEkulTUUR*
00:42 ERR-i uudised

KANAL 2

06:00 Punased roosid*, 575
06:45 Rosario*, 57
07:40 Joonissari Kasskoer
08:05 Suvereporter*
09:10 Tuhat ja üks ööd*, 57

11:00 Kodus ja võõrsil, 5566
11:30 Küladektektiivid*
12:30 Krimi*
13:00 Kelgukoerad
14:00 Komissar Rex: Piiluja
15:00 Punased roosid, 576
16:05 Küladektektiivid
17:05 Rosario, 58
18:10 Tuhat ja üks ööd, 58
20:00 Suvereporter
21:00 Heeringas Veenuse õlal
21:30 Suur lotokolmapäev
22:30 Jahtunud jälg: Harjamüüja
23:30 Harryseadus: Uurimine
00:25 Traumaosakond: Luuni välja

01:20 Vampiiripäevikud
02:05 Krimi*
02:30 Kriminaalne Venemaa*
02:55 Suvereporter*
03:45 V*: Punane taevas
04:25 Mängufilm Võluv märklaud*

TV3

06:15 Multifilm Gormiti
06:40 Multifilm Winxid
07:05 Multifilm Käsna-Kalle Kantpüks
07:30 Multifilm Transformerid: Prime ja tema tiim
07:55 Armastus võidab, 106*
08:55 Kirgede torm, 1701*
09:55 Vaprad ja ilusad 6542*
10:20 Top Shop
10:35 Ment: Muutuste tuules.
11:35 Seaduse nimel: Armastuseta
12:35 Kõige naljakamad koduvideod
13:00 Tuulevaiksel ööl*
14:00 Kättemaksukontor: Aardekütid -2*
15:00 Vaprad ja ilusad 6543
15:30 Lena, mu elu armastus, 166
16:30 Armastus võidab, 107
17:30 Kirgede torm 1702
18:30 Vaid Venemaal pluss
19:00 Seitsmesed suvesadamas
20:00 Kättemaksukontor
21:00 Juurdlust viivad läbi sensitiivid
22:00 Suletud uste taga: Ema päästab seksiarist
23:00 Leidja: Päästa mind voodoo'st

00:00 Top Gear USA
01:05 Kalamehejutud
01:30 Vaga vesi 1, 7: Cassadaga
02:15 Anarhia pojad: Pööre ja pööre
03:00 Juurdlust viivad läbi sensitiivid*
03:50 Rahaauk, 5
04:40 Seitsmesed suvesadamas
05:30 Lena, mu elu armastus, 166*

ETV2, KANAL 11, TV6, KANAL 12

ETV2
07:30 Naksitrallid II * **08:00** Ariol **08:05** Võlu- karussell* **08:15** Tom ja Fluffy* **08:20** Tatonka lood * **08:30** Lammas Shaun **08:40** Animasari Siilipoiss Alfredi salapärased seiklused* **08:50** Lastetuba **09:00** Isad ja pojad **09:35** Raketti 69 **10:00** Waterloo Roadi kool **10:50** Gilmore'i tüdrukud* **11:35** Eesti TOP 7* **12:10** Druus ja Fatkin * **12:30** Jaht* **12:49** ERR-i uudised **16:15** Tuhat tutvust: Manivald Kesamaa **16:45** Kalailm **17:10** Väike maja preerias* **18:00** Lastelavastus Suur pahandus **18:30** Ajakompass: **18:40** Tom ja Fluffy **18:50** Tatonka lood **19:00** Lammas Shaun **19:05** Siilipoiss Alfredi salapärased seiklused **19:20** Aktuaalne kaamera (viipekeeles) **19:30** Aktuaalne kaamera (vene keeles) **19:45** Kinoklassika Giulietta ja vaimud **22:00** Üksikelu reeglid **22:55** Mees metsast ja mere äärest. Skulptor Jüri Ojaver **23:40** Mängime veel **00:43** ERR-i uudised

Kanal 11
06:30 Totaalne ärkamine! **09:00** Doktor Oz* **09:55** Ellen **10:50** Gordon Ramsay köögisaladused* **11:20** Everwood* Kummitused **12:10**

Top Shop, 206 **12:25** Ameerika tippmodell 14* **13:25** Gok Wan annab moenõu* **14:25** Restoraniduell **15:20** Naistekliinik **16:10** Doktor Oz! **17:05** Everwood **18:00** Pahad tüdrukud **19:00** Kodus ja võõrsil, 5567 **19:30** Gordon Ramsay köögisaladused **20:00** Eesti tippmodell **21:00** Mäng kolmele **22:55** Staariminutid: Gwyneth Paltrow **23:00** Unustamatu **23:55** Staariminutid: Charlize Theron **00:00** Suvereporter **01:00** Ellen **01:45** Eesti tippmodell* **02:30** Kuidas alasti hea välja näha **03:15** Doktor Oz **04:00** Pahad tüdrukud* **04:50** Staariminutid: Kevin Costner **04:55** Staariminutid: Sylvester Stallone **05:00** Suvereporter* **05:45** Roosa teemant, 113

TV6
06:00 Hommikuraadio **08:30** Seitsmesed suvesadamas **09:30** Kodu keset linna **10:00** Kutsuge Cobra 11 **11:00** Estraalia **12:00** Estraalia **13:15** Top Shop **13:30** Kodu keset linna **14:00** Kutsuge Cobra 11 **15:00** Brigaad **16:00** Kuidas ma kohtasin teie ema **16:30** Kutsuge Cobra 11 **17:30** Sõjaprintsess Xena **18:30** Simpsonid **19:00** Ameerika paps **19:30** Kuidas ma kohtasin teie ema **20:00** Wilfred

20:30 Simpsonid **21:00** Kõige naljakamad koduvideod **21:30** Euroopa jalgpalli meistrite liiga **23:45** Euroopa Pokkeriturnee **00:45** Paljalt naljakas **01:15** Head **02:15** X-Files **03:15** Brigaad **04:05** Hommikuraadio **04:25** Kodu keset linna **04:55** Seitsmesed suvesadamas **05:40** Uudistemagasin

Kanal 12
06:30 Trikimees* **07:00** Suvereporter **08:00** Arapanija* **08:30** MacGyver*: Osirise silm **09:20** Conan* **10:10** Rannavalve: Kohting **11:00** Jututuba **13:40** Komissar Rex*: Viimane kihlvedu **14:35** Walker – Texase korralvalvur*: Korralvalvuri jõulud **15:25** MacGyver: Range järelvalve **16:20** Merepatrull: Kireroim **17:10** Komissar Rex: Üksildane mees **18:05** Walker – Texase korralvalvur: SOS **19:00** Arapanija **19:30** Krimi **20:00** Tuvikesed*: Al paljaltlatsil **20:30** Tuvikesed*: Kelly teab midagi **21:00** Kaks ja pool meest*: Meri on karm käsikjanna **21:30** Mängufilm Rohkem kui mäng **23:30** Conan **00:20** Kaks ja pool meest: Kane-piit tõmbav ahv **00:45** Tuvikesed: Tee taevasse **01:10** Tuvikesed: Poeg bossiks **01:35** Night Chat **05:00** Postimees.ee

HOROSKOOP

JÄÄR Sul on palju huvitavaid ideid ja mõttekäike, kuid vähe püsivust nende elluviimiseks. Võiksid rohkem ringi liikuda ja muljeid koguda.

SÖNN Päev sobib suurepäraselt igasuguseks meeskonnatöök. Võiksid teha ka kaugemaid plaane tulevikuks.

KAKSIKUD Praegune seis tekitab sinus soovi oma võimeid teistele tõestada. Otsid olukordi, kus saaksid oma originaalsust ja kiiret mõttelendu näidata.

VÄHK Kipud olema oma ettevõtmistes hajameelne ning unistav, seetõttu pole su tegevus kuigi viljakas. Võid unustada mõne kohutumise või kogemata võimendada mõnda kuulujuttu.

LÕVI See, kuidas sa end tunned, ja reaalne situatsioon on nüüd täiesti erinevad. Sa kas alahindad või ülehindad ennast. Selle asemel keskendu rohkem teistele asjadele.

NEITSI Inimene, kellega kohtud (eriti just õhtusel ajal), võib sulle kummalist või siis müstilist mõju avaldada. Õhus on salapära ja poeesiat.

KAALUD Keskendud liiga palju oma füüsilisele enesetundele. Su keha võib olla tavalisest tundlikum. Õhtul võib olla tavalisest rohkem juhuslikke kohtumisi.

SKORPION Võid langeda kiusatuste ja erutavate fantaasiate meelevalda. Keegi võib su pea täiesti segi ajada. Füüsiline tegevus võimaldaks ehk pingest vabaneda.

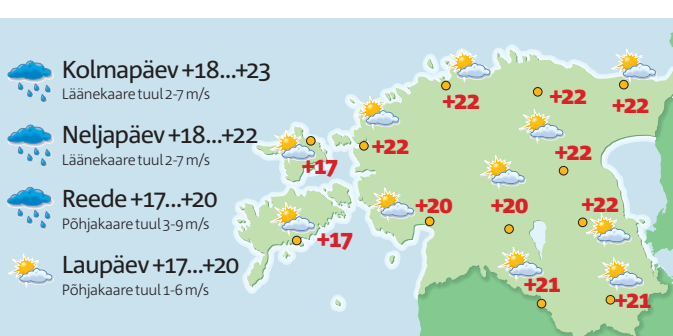
AMBUR Hooletus ja lubaduste mittetäitmine on halvad näitajad. Pea seda meeles, kui langetad otsuseid! Intiimsuhetes läheb kõik väga libedalt.

KALJUKITS Eelolevatel päevadel tuleks eelkõige suhetes kasuks väike rõhuasetuse muudatus. Keegi võib sind millegagi üllatada või suisa ehmatada.

VEEVALAJA Kiire tempo tõttu võid kogemata mõne ämbri otsa komistada. Su töövõime on üle keskmise ja oskad näha seoseid ka seal, kus teised seda ei märka.

KALAD Salapärase õhustikuga inspiratsioonirohke päev, mil paned tähele asju, mida muidu ei märka. Asjade kaotamise oht!

ILM

RISTSÕNA

	AURIVI KAHEL POOL TEED	USA OSARIK	KIIRE	SOOME PRESIDENT JUHO PAASIKIVI KASU	...STEP (tants) ... PLANET (telekanal)	EKSISAMM	OLÜMPIA-VOITJA ANTONSON KULA RAE VALLAS	LINN JAAPANIS LILLE... (bukett)	RELV (inglise k.) LIHA-SURETUS
	ÕRSTED	SEKUND	MÖÖDIK			... KANEPI			
KIVIST SURNU-KIRST									
VÄRVUS									
ONKEL									
NOUSOLEK VÕTA RAHALISI KOHUSTUSI MOES									
RAHAÜHIK									
AJAÜHIK									
EUROOPA NOUKOGU									
NIPSAKAS									
ESIALGU									
ÜMMARGUNE SAAPÄTSIKE									
VAENU PUUDUMINE									
... UNDER									
ETV REPORTER									
NAISENIMI									
ARST (noljalle-vall)									
SIIMENS									

ERKKI KÕLU PÄEVAANEKDODID

♦♦ Ajakirjanik küsitleb Keenias pärismaalast:
„Milliseid ohtlikke kiskjaid teil siin elab?”
„Meil on lõvi, leopard, hüään, krokodill ja mitu liiki mürgimadusid.”
„Aga keda te ise kõige rohkem kardate?”
„Vene turiste!”
♦♦ Marsruuttaksos püüab noor ema oma last rinnaga toita ja räägib:
„Söö, söö, muidu anname onule.”
Laps sööb natuke ja laseb siis rinnast lahti. Ema jälle:
„Söö, muidu anname onule.”
Sel hetkel sekkub nende taga istuv mees:

„Otsustage juba ükskord ära, ma sõidan teie pärast juba kolmandast peatusest mööda!”
♦♦ Naine mehele:
„Kes see uus Tom su mobla kontaktides on? Ma helistasin sellel numbril, aga vastas hoo- pis naishääl! Kuidas sellest aru saada?!”
„Väga lihtsalt! Eks seal võttis vastu sinusugune loll, et kuulda, kes see uus Riks Toomase kontaktides on.”
♦♦ Juku läheb isa juurde:
„Paps, mul on sulle kaks küsimust.”
„Lase tulla!”
„Esimene: kas ma võiksin natuke rohkem taskuraha saada? Teine: miks mitte?”

Meie maailm

MEIE PLANEET: ULME

KUST MARK TWAIN OMA LOO "PRINTS & KERTUS" JAOKS AINEST SAI?

1870-NDATEL, LOOBUS TA KODANLIKUST ELUST JA LÄKS LAIA MAAILMA MÖÖDA RÄNDAMA...

Dilbert

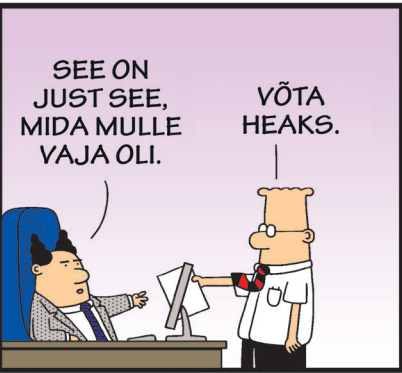
TEGIN SELLE LIBAANALÜÜSI, MILLE SA TELLISID JA MILLE KOKKUVÖTTEV OSA PIDI TOETAMA SINU EELNEVALT LANGETATUD OTSUST.

TEGU ON AKTSIONÄRIDE HUVIDE TOTAALSE REETMI-SEGA, MIS SÜLGAB NÄKKU KÕIGILE RATSIONAALSETELE ARUKATELE ELUVORMIDELE.

SEE ON JUST SEE, MIDA MULLE VAJA OLI.

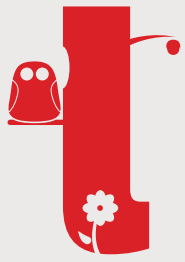
VÕTA HEAKS.

SUDOKU reeglid

♦♦ Täida tühjad kohad numbritega 1 kuni 9. Numbrid 1 kuni 9 peavad esinema igas 9 veerus, igas 9 reas, igas 3 x 3 ruudus. Igas reas, igas veerus ja igas 3 x 3 ruudus võib iga number esineda ainult ühel korral.

6	9	8	2	3	1	5	7	4
7	4	1	6	9	5	8	2	3
5	2	3	7	8	4	1	6	9
4	7	9	1	2	3	6	5	8
8	1	5	4	6	7	3	9	2
2	3	6	9	5	8	4	1	7
3	6	2	8	1	9	7	4	5
1	5	7	3	4	2	9	8	6
9	8	4	5	7	6	2	3	1

Sudoku EPL-i veebiväljaandes
Mängi. www.epl.ee/sudoku

LOODUS

Kristel Vilbaste
loodusenaine@hotmail.ee

Soovitus

Tänavu on kõik ploompuid sügavalt kummargil, oksad on täis nii ploome, mirabelle kui ka kreeke. Vanaema ploomimoosi saavad täis kõik sahvrid ja sügavkülmad, aga internetist võib leida ka põnevamaid retsepte. Eriti isüaratav on mirabelli ehk alõtsa-küüslaugu moos, mida saab süüa liha kõrvale: 1 kg mirabelle, 1 klaas vett, 4–5 küüslauku, 1 tsillipipra kaun, suhkrut ja maitse järgi soola ja suur peotäis koriandrilehti.

Maatohter: Veresulgejad

Pisemate haavade verejooksu mõistame sulgeda raudrohu ja teelehega, kuid tuleb ette ka suuremaid vigastusi. Siis on hea teada, kuidas seda tegid meie ja põhjala rahvaste esivanemad. Kindlasti kasutati loitse, aga ka mitut looduslikku veresulgejat. Selleks et seisma panna arteriaalne verejooks, kasutati haava kinnisidumisel põhjapõdra rasva. Kõige tavalisem oli aga haavade sulgemisel põhjapõdra luuüdi või männivaigu kasutamine. Veritsuse peatamiseks kasutati veel karurasva. Ka uriinisool toimis verejooksu peatajana. Ninaverejooksu peatati põleva taela suitsu sisse hingates.

Nädala neli ilmamärki:

kurgede kruuks, pudisevad ploomid, herilasetrall ja hiiliv udu.

Tsitaat: Kui augustikuu lõpus külma tuleb, siis on pärast kaua soojad ilmad. *Märjamaa*

Kuldnokad heinapallil. Kasari luht, Matsalu.

Fotod: Arne Ader

Põhja-Eesti rannikul on saanud küpseks Rootsi kukitsa punased marjad. Need pakuvad pigem silmailu kui maitse-elamusi.

Augustikuu äikesepilvedest sadas ka rahet.

Kimalased peavad pulmi. Ülal emaskimalane.

Augusti kolmas nädal: piimjas udu laotub laiali

Lindude ränne käib aina hoogsamalt ja seenelised tühja korviga naljalt metsast naasma ei pea.

Nagu nõiaväel on meie heinamaad ja põllud täitunud suurte heina- ja põhupallidega. Ühe palli peal istub rõõmsalt linavästri perekond, teisel kivitäki isalind.

Eemal kuldsel rullil kukub hiireviu, elavneb siis äkki ja kargab pikeerides kallale hiirepiuksule.

Rongad jälgivad oma pallide otsast toimuvat, aga hiireampsust ei jää järele saba-juppigi.

Ja seal kõige lagedamal on pallid täis punaseid karke – üks, kaks, kolm, oma tosin-kond, need on mullused kure-

noorukid, igal pallil üks toonakurg, ei iial kahekesi.

Tasapisi, kui päev kaldub õhtusse, kaovad pallipõllult pisemad linnud ja asemele voogab valge udu, juba on kaetud punaste karkude varbad, siis põlved – uneudu tekk laotub kurelaste kohale. Sest paksust piimjast udust kostab sookurekruuksu, igale elusolendile sügavale südamesse pugevat rännuhüüdu: kas jätta kodused nurmed ja suverõõmupaigad ja siirduda tundmatutele teedele? Täiskuu muutub iga hetkega augusti-öös aina kuldsemaks ja kinnitab: on aeg!

Minek, mis muud!

Ja tõsi ta on, lindude ränne käib aina hoogsamalt, juba on metsavahel kuulda ärevalt seletavaid tihase-, puukorista- ja porriparvi.

Rähnid rändavad salami-si lõuna poole, kakud jäävad rändel silma päise päeva ajalgi. Lehelinnud nahistavad rännuoteks lehtedelt lehetäisid. Ja põllul on esimesed laulu-luiged. Minek, mis muud! Isegi inimesed uurivad põhjalikumalt lehesabades ilmuvaid rännukuulutusi. Suitsupäasukese viimased kollanokad sidistavad pesas ja nõuavad aina vanematelt toitu –

ka nemad peavad oma tiivad kandma saama.

Seenesadu

Muru seest kerkib vups ja vups nüüd tindikuid. Murumunad ja murukerad laiutavad üha uhkemalt. Ja vihmad on katnud metsaaluse kuldsete kuke-seentega, neid on nii palju, et tänavu on vaja kohe suurt korvi. Puravikku pole ma aga sel suvel veel näinud, riisikaid ja pilvikuid jagub aga tasapisi metsaalustesse. Pähklisaak ei ole eriti kiita, aga nii nagu murakaid, on tänavu kuhjaga ka jõhvikaid, aga neid tuleb veel natuke oodata.

Herilase triibukõht

Muidugi on meie aiad taas täis herilasi, tasub ainult hetkeks maha istuda, kui üks triibuline alustab oma tantsu ümber inimese. Nüüd ei himusta nad pessa tassimiseks enam vorstiviilu, vaid mekivad mett ja moosi, õlut ja mahlajooki. Kas märkasite, et parmud on ootamatult kadunud? Kuid seenelist üllatavad juba põdrakärbsed.

Raamat Eesti allikatest

Kaugel Saamimaal sain teate ka Varraku kirjastuselt, et minu 350-leheküljeline raamat „Eesti allikad on trüki-

kojast poodidesse jõudnud. Nüüd on kõigil võimalus lugeda, mis üheskoos paljude Eesti Päevalehe lugejate ja teiste allikalkäijatega on kirja saanud. Lugusid Eesti kirjandusmuuseumi varasalvestest sai raamatusse kallatud kapaga, juurde vahetuid kogemusi meie allikatel ning muidugi juhatuseid, kuidas jõuda meie kuulsamate rahvaallikateni. Mina käisin raamatu ilmumise päeval Saamis Soome suurima allika Sulaoja juures ja üllatusena avastasin, et see polegi veerohkem kui meie Norra-Oostriku allikad. Aga lugusid on uhkeid selleltki allikalt. ●